

42 ממַצְרִים הָיָה מִסַּע אֶחָד בְּלִבָּד הֵיינוּ הִיציאה ממצרים אל מחוץ
 43 למצרים ואילו כל שאר המסעות הבאים (המפורטים בפרשת מטע) לכאורה
 44 אינם מסעות של יציאה ממצרים שהרי כבר יצאו קודם לכן, במסע הראשון?
 45 והנה נקודת הבאור בְּב' שְׁאֵלוֹת אֵלוֹ אַחַת הִיא⁷, הרעיון המרכזי

של המענה על שתי השאלות

האמורות הוא אחד: שְׁכַל

הַיָּמִים וְהַזְמַנִּים הרבים

מִיָּמֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם עַד לְאוֹתוֹ הַזְמַן⁸

דְּלַעֲתִיד, שהוא זְמַן

הַגְּאֻלָּה הָאֲמִתִּית

וְהַשְּׁלֵמָה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ

צְדָקְנוֹ, בַּעֲגֻלָּא במהירות

דִּידָן שִׁלְנוֹ, היינו במהירות לפי

המושגים שלנו מְּמַשׁ, הנה

כָּל יָמִים וְזְמַנִּים אֵלוֹ מאז

יציאת מצרים ועד הגאולה

השלימה הֵם בעצם יָמֵי

יְצִיאָה מִמִּצְרַיִם. וְעַל-

דְּרָף-זֶה בְּמִקּוֹם, שְׁכַל

הַמַּסְעוֹת מִהַמַּסַּע

הָרִאשׁוֹן דִּיִּצְיַאת מִצְרַיִם

היציאה ממצרים אל מחוצה לה

עַד הַמַּסַּע הָאַחֲרוֹן של

הכניסה אֶל אֶרֶץ טוֹבָה

וְרַחֲבָה לְעֵתִיד לְבוֹא,

בגאולה השלמה, כולם (ולא רק

השלב הראשון של היציאה) הֵם

בעצם מַסְעוֹת מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם.

אֲמַנָּם עֲדִין צְרִיף לְהִבִּין,

דְּהִנֵּה, עֲנִין יְצִיאַת

מִצְרַיִם הִיא יְצִיאָה שְׁלֵא

בְּעֶרְףָּ מַעֲבָר קִיצוּנִי מִמִּצְב אֶחָד

למצב שונה לחלוטין, ללא כל

דמיון למצב הקודם, וְכַלְשׁוֹן

הַהֲגָדָה⁹, שהייתה זו יציאה

מִשְׁעֲבוּד לְגֻלָּה וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר

שֶׁעָבַד לְגֻלָּה וּבִין אֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל הוּא עֲצוּם, ללא כל דמיון והשוואה.

וּמִזָּה מוֹכֵן שְׁגָם יְצִיאַת מִצְרַיִם שְׁכַכָּל יוֹם הִיא עַל-דְּרָף-זֶה,

כדומה ליציאה הראשונה ממצרים שהייתה מעבר שבאין ערוך, כך גם היציאה

1 הנביא אומר על הגאולה העתידה לבוא:
 2 כִּי־מִי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת¹, כלומר, בגאולה
 3 העתידה לבוא יהיו נפלאות והתרחשויות על-טבעיות כפי שהדבר היה בימי
 4 יציאת ישראל ממצרים וּמִבֵּיא כ"ק מוֹרֵי וְחִמֵי אֲדָמוֹר נְשִׂיא

5 דוֹרְנוּ הַרְבֵּי הַרִיִּי'צ בְּמֵאֲמָרוֹ

6 הַיְדוּעַ 'דְּבֹר הַמִּתְחִיל'

7 זָה² מאמר החסידות שלו

8 הפותח בפסוק זה ('כימי צאתך

9 מארץ מצרים) משנת תש"ח,

10 דְּאִיתָא מוֹבַב בְּזֵהר³ כִּי־מִי,

11 כִּי־וּם מִיבְעֵי לִיה דְּהָא

12 בְּחַד זְמַנָּא נְפָקוּ הַזוּהר

13 שואל: למה נאמר בפסוק "כימי"

14 (בלשון רבים), היה לו לפסוק

15 לומר "כיום" (בלשון יחיד)

16 שהרי בפעם אחת יצאו, וְכֵן

17 בְּזִכְרִית יְצִיאַת מִצְרַיִם

18 לגבי מצוות זכירת יציאת מצרים

19 בדרורות הבאים כְּתִיב⁴ כתוב

20 בתורה לְמַעַן תִּזְכְּרוּ אֵת

21 יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

22 והכתוב אומר "יום" לְשׁוֹן

23 יַחֲדִיד, הֵינּוּ שֶׁהַגְּאֻלָּה

24 הִיְתָה כִּי־וּם אֶחָד, וְאִם כֵּן

25 לְמָה נֶאֱמַר בַּפְּסוּק "כִּי־מִי

26 צֵאתְךָ..." כִּי־מִי לְשׁוֹן רַבִּים

27 ולא לשון יחיד?

28 וְהִנֵּה, שְׁאֵלָה וְקִשְׁיָא זו

29 הִיא בְּנוֹגַע לְזְמַן יְצִיאַת

30 מִצְרַיִם שהיציאה הייתה בזמן

31 אחד, כיום אחד, ובכל זאת נאמר

32 בפסוק "כימי" לשון רבים וְלִשׁ

33 גַּם שְׁאֵלָה וְקִשְׁיָא כְּזוֹ

34 בְּמִקּוֹם דִּיִּצְיַאת מִצְרַיִם.

35 וְכִדְאִיתָא בְּלִקוּטֵי תוֹרָה

36 ספר מאמרים על פרשיות התורה

37 בחומשים ויקרא-במדבר-דברים

38 לְאֲדָמוֹר הַזְקֵן⁵ עַל הַפְּסוּק⁶ אֵלָה מְסַעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר

39 יְצִאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, שם שואל אדמו"ר הזקן לגבי מקום היציאה

40 ממצרים שאלה דומה לשאלה האמורה לגבי זמן היציאה ממצרים: צריך

41 לְהִבִּין אֵת לְשׁוֹן הַכְּתוּב מְסַעֵי שֶׁהוּא לְשׁוֹן רַבִּים, וְהִרֵי הַמַּסַּע

בס"ד. י"א ניסן, ה'תשמ"ה (הנחה בלתי מוגה)

כִּי־מִי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת¹, וּמִבֵּיא כ"ק
 מוֹרֵי וְחִמֵי אֲדָמוֹר נְשִׂיא דוֹרְנוּ בְּמֵאֲמָרוֹ הַיְדוּעַ

'דְּבֹר הַמִּתְחִיל' זָה², דְּאִיתָא בְּזֵהר³ כִּי־מִי, כִּי־וּם מִיבְעֵי
 לִיה דְּהָא בְּחַד זְמַנָּא נְפָקוּ, וְכֵן בְּזִכְרִית יְצִיאַת מִצְרַיִם
 כְּתִיב⁴ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ אֵת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְשׁוֹן

יַחֲדִיד, הֵינּוּ שֶׁהַגְּאֻלָּה הִיְתָה כִּי־וּם אֶחָד, וְאִם כֵּן לְמָה
 נֶאֱמַר כִּי־מִי לְשׁוֹן רַבִּים. וְהִנֵּה, שְׁאֵלָה וְקִשְׁיָא זו הִיא
 בְּנוֹגַע לְזְמַן יְצִיאַת מִצְרַיִם, וְיֵשׁ גַּם שְׁאֵלָה וְקִשְׁיָא כְּזוֹ

בְּמִקּוֹם דִּיִּצְיַאת מִצְרַיִם. וְכִדְאִיתָא בְּלִקוּטֵי תוֹרָה/
 לְאֲדָמוֹר הַזְקֵן⁵ עַל הַפְּסוּק⁶ אֵלָה מְסַעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר יְצִאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְהִבִּין לְשׁוֹן מְסַעֵי שֶׁהוּא

לְשׁוֹן רַבִּים, וְהִרֵי הַמַּסַּע מִמִּצְרַיִם הִיְתָה מִסַּע אֶחָד בְּלִבָּד.
 וְהִנֵּה נְקוּדַת הַבְּאוּר בְּב' שְׁאֵלוֹת אֵלוֹ אַחַת הִיא⁷, שְׁכַל
 הַיָּמִים וְהַזְמַנִּים מִיָּמֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד

לְאוֹתוֹ הַזְמַן⁸ דְּלַעֲתִיד, זְמַן הַגְּאֻלָּה הָאֲמִתִּית וְהַשְּׁלֵמָה
 עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ, בַּעֲגֻלָּא דִּידָן מְמַשׁ, הִנֵּה כָּל יָמִים
 וְזְמַנִּים אֵלוֹ הֵם יָמֵי יְצִיאָה מִמִּצְרַיִם. וְעַל-דְּרָף-זֶה

בְּמִקּוֹם, שְׁכַל הַמַּסְעוֹת מִהַמַּסַּע הָרִאשׁוֹן דִּיִּצְיַאת מִצְרַיִם
 עַד הַמַּסַּע הָאַחֲרוֹן אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה לְעֵתִיד לְבוֹא,
 הֵם מַסְעוֹת מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

אֲמַנָּם עֲדִין צְרִיף לְהִבִּין, דְּהִנֵּה, עֲנִין יְצִיאַת מִצְרַיִם
 הִיא יְצִיאָה שְׁלֵא בְּעֶרְףָּ, וְכַלְשׁוֹן הַהֲגָדָה⁹,

מִשְׁעֲבוּד לְגֻלָּה וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל. וּמִזָּה מוֹכֵן שְׁגָם
 יְצִיאַת מִצְרַיִם שְׁכַכָּל יוֹם הִיא עַל-דְּרָף-זֶה, שֶׁהֵינּוּ

38 לְאֲדָמוֹר הַזְקֵן⁵ עַל הַפְּסוּק⁶ אֵלָה מְסַעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 39 יְצִאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, שם שואל אדמו"ר הזקן לגבי מקום היציאה
 40 ממצרים שאלה דומה לשאלה האמורה לגבי זמן היציאה ממצרים: צריך
 41 לְהִבִּין אֵת לְשׁוֹן הַכְּתוּב מְסַעֵי שֶׁהוּא לְשׁוֹן רַבִּים, וְהִרֵי הַמַּסַּע

(1 מיכה ז, טו. 2) סה"מ תש"ח ע' 159. 3) ח"ג קעו, א. 4) ראה טז, ג. 5) מסעי פח, ג. וראה גם ד"ה כימי צאתך תש"מ. 6) מסעי לג, א. 7) ראה ד"ה כימי צאתך תש"ח (שם ע' 164). לקו"ת שם פט, ב. ד"ה כימי צאתך תש"מ. 8) לשון הרמב"ם — ה' מלכים בסופן. 9) פיקסא לפיכך.

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות

ביאור בדרך אפשר

1 ממצרים בכל יום ויום היא יציאה דומה כיוון **שְׁהִיּוּם שְׁלִפְנֵי-זֶה**, יום
2 האתמול ביחס **בְּעֶרְךָ לְיוֹם זֶה** הוא **עֲנִין שֶׁל מִצְרַיִם וְאַרְץ**
3 **מִצְרַיִם** כלומר, למרות שאתמול האדם פעל בעצמו 'יציאה' ושחרור
4 מהמצרים וההגבלות שהיה נתון בהם והצליח להגיע למצב של 'יציאת
5 מצרים', הרי אותו מצב שאתמול
6 נחשב 'יציאת מצרים' נחשב זה היום 'מצרים' וצריך לצאת
7 ולהשתחרר ממצב זה ולעלות
8 מעלה יותר.
9 וְזֶהוּ הַחֲלוּק הַהִבְדֵּל בֵּין
10 **מִצְרַיִם וְרִבְתֵּינוּ ז"ל**
11 **בְּסִיּוּם מִסְכַּת בְּרֻכּוֹת**¹⁰
12 **עַל הַפְּסוּק (בְּתֵהִלִּים**
13 **מִזְמוֹר פֶּד"י)** יִלְכוּ מִחֵיל
14 **אֶל חֵיל יִרְאָה אֶל אֱלֹקִים**
15 **בְּצִיּוֹן, תִּלְמִידֵי חֲכָמִים**
16 **אֵין לָהֶם מְנוּחָה לֹא**
17 **בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם**
18 **הַבָּא, לִפִּי פִּשְׁטוֹ הַכְּתוּב אוֹמֵר**
19 **שִׁירבו העולים לציון עד כי ילכו**
20 **מִצֶּבֶא (קְבוּצוֹת) אַנְשֵׁים אֶל צֶבֶא**
21 **אַנְשֵׁים וַיִּפְגְּשוּ כְתוּב רְבוֹת אֲשֶׁר**
22 **יִלְכוּ לְהִיּוֹת נִרְאִים אֶל פְּנֵי ה'**
23 **בְּצִיּוֹן, וּלְפִי דִרְשַׁת חֲכָמֵינוּ ז"ל**
24 **"צְדִיקִים אֵין לָהֶם מְנוּחָה...**
25 **שְׁנֹאמְרוּ יִלְכוּ מִחֵיל אֶל חֵיל",**
26 **הַכּוּוֹנָה הַלְּתַעֲלוֹת מִתַּמְדַּת**
27 **מִדְרַגָּה לְדִרְגָּה. וְכִיוּן שֶׁכֵּל הַעַת**
28 **הַצְּדִיקִים מִתַּעֲלִים מִדְרַגָּה אַחַת**
29 **לְדִרְגָּה יוֹתֵר גְּבוּהָה, נִמְצָא שֶׁאִף**
30 **פַּעַם אֵין לָהֶם 'מְנוּחָה' וְעֲצִירָה**
31 **בְּמִצַּב אַחַד, וְדָבַר זֶה שׁוֹנֵה**
32 **מִהַמְּבוֹאֵר לְעֵיל לְעֲנִין יְצִיאַת**
33 **מִצְרַיִם שֶׁבְּכָל יוֹם** שהיא מעבר קיצוני ממצב מסויים למצב שהוא "שלא
34 בערך" למצב הקודם, **כִּי, עֲנִין הַהֲלִיכָה מִחֵיל אֶל חֵיל, אִף**
35 **שֶׁהוּא שְׁנוּי גְּדוֹל מִחֵיל אֶחָד אֶל חֵיל אֲחֵר** ואמנם יש כאן
36 התקדמות ועלייה משמעותית, **מִפְּלִ-מְקוֹם הָרִי שְׁנִיָּהֶם נִקְרָאִים**
37 **בְּשֵׁם חֵיל, דָּבַר שֶׁמִּלְמַד עַל נְקוּדָה מְשׁוּחַפֶּת בִּינֵיהֶם וַיֵּשׁ לָהֶם אֵיזֶה**
38 **עֶרְךָ וַיְחַס וּדְמִיּוֹן זֶה לְזֶה**¹². **מֵה-שְׁאִין-כֵּן הָעֲנִין דִּיִּצִיאַת**
39 **מִצְרַיִם, שֶׁכָּל זְמַן הָעֲבוּדָה הֵינּוּ בְּאוֹפֵן תְּמִידִי הוּא בְּאִפְּן שֶׁל**
40 **יְצִיאָה מִמִּצְרַיִם, הִיא יְצִיאָה** ומעבר ממצב אחד למצב **שֶׁלֹּא**
41 **בְּעֶרְךָ לְלֹא יְחַס וּדְמִיּוֹן לְמִצַּב הַקּוֹדֵם, כְּאִמּוֹר שֶׁהִיִּצִיאָה מִמִּצְרַיִם הִיא יְצִיאָה**

ביאור בדרך אפשר

43 ומעבר קיצוני מאד **מִשְׁעֵבֹד לְגֵאֲלָה וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל**.
44 **וְצִרְיָה לְהִכִּין אִיף יִכּוֹל לְהִיּוֹת שֶׁהָעֲבוּדָה עֲבוּדַת ה' הַרוּחָנִית**
45 **תְּמִיד בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן מֵאִז יְצִיאַת מִצְרַיִם** ועד היום **הִיא בְּאִפְּן**
46 **שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם, יְצִיאָה שֶׁלֹּא בְּעֶרְךָ** ואיך אפשר לומר שהעלייה
47 וההתקדמות שבכל יום ויום היא
48 עלייה והתקדמות "שלא בערך"
49 כמו יציאת מצרים? וכדי להגדיל
50 את השאלה והתמיהה הולך
51 ומבאר את גודל המעלה
52 וההפלאה של יציאת מצרים.
53 **וּבִפְרָט עַל-פִּי הַיְדוּעֵי**¹³
54 **וּמְבוֹאֵר בַּחֲסִידוֹת בְּגִדְל**
55 **מְעֻלַת יְצִיאַת מִצְרַיִם,**
56 **שֶׁהִיְתָה קְפִיצָה וְדִלּוּג**
57 **שֶׁלֹּא בְּעֶרְךָ** מעבר קיצוני
58 ממצב אחד לשני שאינו דומה
59 להליכה שהיא מעבר והתקדמות
60 בצורה רגילה אלא לקפיצה
61 ודילוג המסמלים מעבר
62 והתקדמות בלתי רגילה (וחג
63 היציאה ממצרים נקרא חג הפסח
64 על שם הפסיחה והדילוג), מעבר
65 קיצוני ביותר **מִמִּצַּב שֶׁל**
66 **שְׁעֵבֹד מִצְרַיִם לְמִצַּב שֶׁל**
67 **חֵירוֹת אֲמִתִּית,** ולא מדובר
68 רק ביציאה מעבודת לחרות
69 בגשמיות אלא גם חרות
70 ברוחניות כי ביציאת מצרים בני
71 ישראל זכו לעבוד ממצב רוחני
72 ירוד לעליה רוחנית גבוהה מאד
73 עד **שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מְלֶךְ**
74 **מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּב"ה**
75 **בְּכַבּוֹד וּבְעֲצָמוֹ**
76 **וּגְאֻלָּם**¹⁴, **הֵינּוּ חֵירוֹת שֵׁישׁ לָה אֵיזֶה עֶרְךָ וְשִׁיכּוֹת יְחַס וּקִירְבָה**
77 **אֶל מְלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּב"ה בְּכַבּוֹד וּבְעֲצָמוֹ. וּבִפְרָט**
78 **הַמַּעֲלָה הַמוֹפְלָאָה שֶׁל חֵירוֹת עַל דֵּי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ מוֹדַגְשַׁת יוֹתֵר**
79 **עַל-פִּי פִּרּוּשׁ פ"ק אֲדָמוֹר (מֵהוֹרָש"ב) נִשְׁמָתוֹ-עֲדָן**¹⁵
80 **דֶּהֱתָאֵר בְּכַבּוֹד וּבְעֲצָמוֹ קָאֵי עַל כְּבוֹדוֹ שְׁלִפְנֵי הַצְּמֻצוֹם,**
81 **מְלָכוֹת דְּאִין-סוֹף שְׁלִפְנֵי הַצְּמֻצוֹם, וְעֲצָמוֹ שְׁלִפְנֵי הַצְּמֻצוֹם,**
82 **תְּפָאֶרֶת שְׁלִפְנֵי הַצְּמֻצוֹם, וְעַד לְעֲצָמוֹתוֹ וּמְהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מִמֶּשׁ**
83 **מְבוֹאֵר בַּחֲסִידוֹת שֶׁבְּגִלוֹת מִצְרַיִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ שְׁקוּעִים בִּ"מ"ט [49=] שְׁעָרֵי**
84 **טוֹמָאָה" וכדי להוציאם לא היה די בהתגלות האור האלוקי המאיר בעולמות**

(10) ועד"ז בסוף מו"ק. ועוד. (11) פסוק ח. — הקאפיטל שמתחילים לומר ב"א ניסן השתא (ראה לעיל ח"א ע' 1 ואילך). (12) ראה סה"מ תר"ס ע' קז ואילך. המשך תרס"ו ע' יב ואילך. ובכ"מ. (13) ראה לקו"ת שה"ש ד"ה קול דודי (טו, ב ואילך). ובכ"מ. ד"ה קול דודי תשל"ו (לעיל ע' שא ואילך. ע' שט ואילך). (14) הגדה של פסח פיסקא מצה זו ופיסקא ויוציאנו. (15) סה"מ תרע"א ע'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בצורה הדרגתית אלא היה צורך בהארה בדרך 'דילוג' מעצמות אין-סוף
 2 שלמעלה מהגדרים וביכולתו להאיר גם במקום החושך והטומאה, ולכן נאמר
 3 ביציאת מצרים "ועברתי בארץ מצרים", היינו הקדוש-ברוך-הוא בכבודו
 4 ובעצמו. ובפרטיות יותר "בכבודו" היא בחינת "מלכות דאין סוף", בחינת
 5 המלכות לא כפי שהיא אחת
 6 מעשר הספירות המאירות
 7 ופועלות בתוך "סדר"
 8 ההשתלשלות של האור האלוקי
 9 אלא כפי שהיא מורשת באור
 10 אין סוף שלפני הצמצום,
 11 "ובעצמו" היינו עצמות אין סוף
 12 שלמעלה גם ממלכות כפי שהיא
 13 באין-סוף.
 14 ומוכן בפשטות שדלוג
 15 זה יציאה ועלייה מופלאה כזו
 16 שהתרחשה בדרך דילוג וקפיצה
 17 הוא דלוג שלא בערך
 18 לגבי ההליכה מחיל אל
 19 חיל שגם היא עלייה והתקדמות
 20 אבל איננה קפיצה ודילוג אלא
 21 הליכה, וכמספר בהגדה
 22 פרטי העלוי דיציאת
 23 מצרים וכיצד היציאה הייתה
 24 לאתר שעבוד ועבודת קשים
 25 מאד, ואיך אפשר להיות
 26 איך ייתכן שענין זה ישנו
 27 בכל יום ויום מימי
 28 צאתך מארץ מצרים וכי
 29 בכל יום ויום יכולה להיות כזו עלייה והתקדמות עצומה כמו שהייתה בעת
 30 יציאת מצרים?
 31 (ב) אף הענין יוכן בהקדם באור שרש ענין מצרים ברוחניות,
 32 דהנה אמרו רבותינו ז"ל¹⁶ כל המלכיות של אומות העולם
 33 נקראו על שם מצרים, על שם שהן מצרות לישראל והרי
 34 מצרים היא לשון מיצר (צרה), דמזה מוכן, שענין מצרים הוא
 35 להצר ולהעיק לישראל, ולהגבילם. ובעבודת האדם עבודת
 36 ה' ברוחניות פרושו, שהעבודה היא מתוך מצר וגבול, מדידה
 37 והגבלה כפי שיתבאר להלן.
 38 דהנה, ידוע¹⁷ שהיסוד לעבודת ה' הוא ענין ואהבת את
 39 ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך¹⁸, מצוות
 40 אהבת ה' היא ענין יסודי ומרכזי מאד (כדברי זוהר שהובאו פעמים רבות
 41 בחסידות "לית פולחנא כפולחנא דרחימומא", אין עבודה כעבודת האהבה,
 42 וכמבואר בתניא שאהבת ה' היא היסוד לקיום כל מצוות עשה) ואמרו

1 רבותינו ז"ל¹⁹ על כך שאהבת ה' צריכה להיות "בכל מאורך" בכל
 2 מדה ומדה שהוא מודד לך, כלומר, תהיה אשר תהיה המידה ואופן
 3 ההנהגה של הקדוש-ברוך-הוא כלפיך, תמיד עליך לאהוב את ה'. ובלשון
 4 המשנה: "חייב אדם לברך על הרעה, כשם שהוא מברך על הטובה שנאמר
 5 ואהבת... ובכל מאורך בכל מידה
 6 ומידה שהוא מודד לך", ופירש
 7 רבי עובדיה מברטנורה: "בכל
 8 מידות המודדות לך, בין מידה
 9 טובה בין מידת פורענות"
 10 שזהו אהבת ה' בכל מצב, גם
 11 כאשר ישנה פורענות חס ושלום
 12 ענין שלמעלה ממדידה
 13 והגבלה שהרי לפי המתקבל
 14 על פי המדידה וההגבלה של
 15 השכל והרגש קשה לאהוב את
 16 ה' בכל מצב באותה מידה ממש,
 17 אבל כאשר האהבה היא למעלה
 18 ממדידה והגבלה היא קיימת
 19 תמיד פי לא אכפת ליה
 20 לאדם אוהב את ה' באיזה
 21 מדה הוא הקדוש-ברוך-הוא
 22 מודד לך, והינו
 23 שהעבודה היא מתוך
 24 מסירות נפש. וכונדע²⁰ שזהו תכן וכונת הפסוק²¹ שמע ישראל
 25 ה' אלקינו ה' אחד (שלפני ואהבת גו'). ומזה מוכן
 26 שפאשר העבודה היא מתוך מדידה והגבלה ומיצר, אין
 27 העבודה בשלמות. ומזה נמשך גם בעולם, שירגש
 28 המצר והגבול שבעולם כו', עד שמשתלשל מזה ענין
 29 כמבואר בחסידות שבקריאת שמע יש שני עניינים של מסירות נפש. האחד -
 30 מסירות הנפש ב"אחד", והשני - מסירות הנפש של "ואהבת.. בכל נפשך"
 31 ועל ענין מסירות הנפש ב"אחד" מבואר שהוא ביטול עמוק ופנימי של הנפש
 32 האלוקית כלפי הקדוש-ברוך-הוא עד למסירות מלאה ומוחלטת של כל
 33 מציאותה (ובלשון אדמו"ר הצמח צדק ב'דרך מצוותיך', שורש מצוות התפילה
 34 פרק מא': "היינו על ידי התכוננות בהו' אחד יתבטלו כל רצונותיו ולא יישאר
 35 אצלו שום רצון וזלתי יתברך וזהו מסירות נפש ממש באחד") ומזה מוכן
 36 שפאשר העבודה היא מתוך מדידה והגבלה ומיצר, אין
 37 העבודה בשלמות כי עבודת ה' כראוי היא כאשר האדם אוהב את ה'
 38 למעלה מכל מדידה והגבלה ועד כדי מסירות נפש. ומזה נמשך גם
 39 בעולם, כי לעבודת ה' הרוחנית של בני ישראל יש השפעה על המציאות
 40 בעולם וכאשר העבודה היא במידה מוגבלת ומתוך מצר הדבר גורם
 41 המצר והגבול שבעולם כו', שהרי העולם הוא מציאות מדודה
 42 ומוגבלת אלא שכאשר יהודי מתעלה מעל הגבלות העולם ההגבלות לא ניכרות

עה. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקכד. וראה לעיל ע' שה (הערה 43). לעיל ע' שיב (הערה 43). (16) ב"ר פט"ז, ד. וש"נ. (17) ראה רמב"ם רפ"ב מהל' יסוה"ת. תניא פ"ד. (18) ואתחנן ו, ה. (19) ברכות נד, א (במשנה). ספרי ואתחנן שם. (20) ראה תו"א וישב כט, ב. ובכ"מ. (21) ואתחנן שם, ד.

ביאור בדרך אפשר

1 ולא מורגשות אבל כשהעבודה היא כמצרים והגבלות הגבול שבעולם ניכר
2 וורגש עד שִׁמְשִׁתְּלִישׁל מְזָה עֲנִין אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּפִשְׁטוֹת, ארץ
3 שמצירה לישראל וגורמת להם הגבלות כעבודתם וּבְמִצְרַיִם גּוֹפָא עצמה
4 מִצָּב יִרֹד בְּמִיּוֹחַד דְּוִיָּקָם מְלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע
5 אֶת יוֹסֵף²² ומיצר לישראל
6 ומעבד אותם כעבודת פרך,¹
7 וְאָמַר לֹא יָדַעְתִּי אֶת
8 הַיּוֹי²³ היינו שגם ברוחניות
9 הוא מנגד לאלוקות, וּבְמִבְאָר
10 בְּמָקוֹם אַחֵר²⁴ שהמשמעות
11 הפנימית של דברי פרעה "לא
12 ידעתי את ה'" היא שִׁפְרָעָה
13 הַפִּיר רַק בְּשֵׁם אֱלֹהִים,⁷
14 מֵה־שְּׂאִינ־כֵּן בְּשֵׁם הַיּוֹי,⁸
15 ועל ידיעת שם הוי' כותב
16 הרמב"ם בהלכה הראשונה
17 בספרו 'משנה תורה' יסוד²⁵
18 הַיְסוּדוֹת וְעֲמוּד הַחֲכָמוֹת
19 (ראשי־תבות של ארבעת
20 המילים הללו הן האתיות של
21 שם הַיּוֹי [=יְהוָה]²⁶)
22 לִידַע לדעת שִׁישׁ שֵׁם עֵינִי,¹⁵
23 מציאות של מצוי ראשון
24 שלא קדמה לו כל מציאות אחרת
25 וְהוּא הוֹי מִמְצִיא כָּל
26 נִמְצָא, את זאת פרעה לא יָדַע. וּמְזָה מהיצר הרוחני של חוסר ידיעה
27 והכרה בה' שהיה אצל פרעה נִשְׁתַּלְשַׁל לאחר ירידה נוספת מדרגה לדרגה
28 עד שנהיה עֲנִין הַשְּׁעָבוֹד בְּמִצְרַיִם בְּפִשְׁטוֹת, עד לַעֲבוּדָה קִשָּׁה
29 בפועל כפשוטו ולא רק 'שעבוד' רוחני וְכוּ'.

30 אֲמָנָם הָאֲפִשְׁרוֹת שְׁתִּהְיֶה מִצִּיאוֹת דְּמִצְרַיִם מדידה והגבלה ומיצר
31 בְּעֲבוּדַת הָאָדָם, וּמְזָה הרברים יבואו וישתלשלו בְּעוֹלָם (כאמור לעיל
32 שלמעשי האדם יש השפעה על המתרחש בעולם), שְׂרָשָׁה וּמְקוּרָה של
33 האפשרות הזו הוא לְמַעְלָה באלוקות. דְּהִנְהָ, יָדוּעָה²⁷ שְׂבִרִיאַת
34 הָעוֹלָמוֹת כְּלָם הֵיְתָה עַל־יָדֵי צִמְצוֹם העלם והסתר של האור
35 האלוקי הבלתי מוגבל וצמצום ההארה שלו כך שיוכלו להתהוות ממנו עולמות
36 ונבראים מדורים ומוגבלים. שכן ללא הצמצום וההסתר, אילו האור היה מאיר
37 ללא גבול, הנבראים היו מתבטלים מפני האור הגדול ולא היו יכולים להתקיים
38 וּגְבוּרוֹת הצמצום וההעלם נובעים ממידת הגבורה עלינו, בשונה מהגילוי
39 וההשפעה שנובעים ממידת החסד, וּמְזָה²⁸ מצמצום האור האלוקי הבלתי

ביאור בדרך אפשר

40 מוגבל עד שיתגלה ממנו רק אור מועט ומוגבל נִשְׁתַּלְשַׁל עֲנִין מִצְרַיִם
41 וּגְבוּרוֹת דְּקִדְשָׁה שכן מידת הגבורות ועצם המושג גבול ומידה הם
42 מושגים בקדושה (וכוח הגבול הוא כוח של הקדוש-ברוך-הוא בדיוק כמו כוח
43 הכלי גבול), וְעַד שבהמשך היירידה והצמצום שְׁעַל־יָדֵי הַפְּסָקִים
44 בהתגלות האור וּפְרָסָאוֹת
45 מחיצות ומסכים המבדלים
46 ומסתירים (על הפסוק "והבדילה
47 הפרוכת" נאמר בתרגום "פרסא"
48 וענין הפרסאות הוא כעין
49 'מסכים' ו'רילונות' המונעים את
50 התגלות האור) וְצִמְצוּמִים
51 נוספים וְכוּ' לאחר צמצומים
52 רבים ועצומים וירידת האור
53 מדרגה לדרגה בידידות רבות
54 מאד, האור נעשה כל כך מועט
55 וכל כך נסתר שיכולים להתהוות
56 ממנו גם דברים שהם היפך
57 הקדושה ואז נִמְשָׁךְ מְזָה
58 עֲנִין מִצְרַיִם כְּפִשְׁטוֹ.
59 דְּהִנְהָ אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ
60 ז'ל²⁹ עד שְׁלֹא נִבְרָא
61 הָעוֹלָם לפני שנברא העולם
62 הוּהוּ (שְׁזָה כּוֹלָל³⁰ עד
63 שְׁלֹא נִאֲצַל הָעוֹלָם התהוות
64 העולמות והנבראים היא
65 באמצעות ירידת האור האלוקי האיך־סופי מדרגה לדרגה עד לצמצום ומיעוט
66 האור במידה כזו שמתהווים ממנו גם עולמות ונבראים מוגבלים, וכיון
67 שמדובר בתהליך הדרגתי רב־שלבים, יש הבדלים ופערים גדולים ביותר בין
68 הדרגות השונות. וביחס לארבעת העולמות של סדר ההשתלשלות, אצילות
69 בריאה יצירה ועשייה, עולם האצילות לא מוגדר כבריאה עם מציאות מוגדרת
70 אלא למרות שגם הוא "עולם" הוא נקרא אצילות מלשון "אצלו", כלומר קרוב
71 לקדוש-ברוך-הוא בעצמו ונחשב "אלוקות ממש", ולכן לא ראוי לומר לגביו
72 קודם שנברא אלא קודם שנאצל. ויש להוסיף כי בכמה מקומות בתורת
73 החסידות מבואר שמשמעות התוספת בספרי קבלה "עד שלא נאצל" לא
74 מתייחסת לעולם האצילות הפרטי אלא ל"אצילות דכללות" שהיא תחילת
75 ההתגלות של "אור הקר", האור המועט הדק כקו, שהאיר לאחר הצמצום
76 וההסתר הראשון על האור האלוקי האיך־סופי) ובשלב זה שקודם הבריאה לא
77 הייתה נתינת מקום לעולמות ונבראים אלא הֵיְתָה הוּא הקדוש-ברוך-הוא
78 וְשִׁמּוֹ בְּלִבְד, שְׁהוּא רַק בְּחִינַת שֵׁם, שְׂבִיחִינָה זֹו אֵין שִׁיף

(22) שמות א, ח. (23) שם ה, ב. (24) ראה סה"מ עטר"ת ע' שס. וראה ספר הערכים-חב"ד ערך אוה"ע ע' ערה. וש"נ. (25) רמב"ם ריש הל' יסוה"ת. (26) שם הגדולים מערכת רמב"ם בשם ר"ד הנגיד — נכד הרמב"ם. (27) ראה ע"ח בתחלתו (שער א ענף ב). וראה בכ"ז סה"מ תש"ח שם ס"ע 159 ואילך. (28) ראה סה"מ שם ע' 158. (29) פדר"א פ"ג. (30) עבודת הקודש חלק היחוד פ"ב. וראה ספר הערכים-חב"ד כרך ד' ע' תמ ואילך. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

1 לְקִרְוֹתֶיהָ עֲדִין בְּשֵׁם אֹר³¹ לְכָל מְקוֹר שֶׁל אֹר יֵשׁ הַתְּפִשְׁטוֹת מֵאוּרוֹ
 2 וְלִכְן עֲצֵם מִצִּיאֹתוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מַחִיִּיב שִׂיאֵר מִמֶּנּוּ אֹר אֵין סוֹף,
 3 אֲבָל קוֹדֵם הַבְּרִיאָה הָאֹר הִיָּה כְּלוֹל בְּמִקְוֹרוֹ וְלֹא הָאִיר וְלִכְן עֲדִין לֹא נִקְרָא
 4 בְּשֵׁם אֹר אֲלָא רַק בְּחִינַת שֵׁם (וְהִיא, לְפִי הַמְּבֹאֵר בְּכַמְּהַ מְקוּמוֹת, הַיְכוּלַת
 5 שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהָאִיר,
 6 וְלִכְן מְשׁוּיִם בֵּין "הוּא" 1
 7 ו"שְׁמוֹ", כִּי "שְׁמוֹ" לֹא הָאִיר 2
 8 כְּאוֹר שֶׁנִּבְדַּל מִמְּקוֹר הָאֹר אֲלָא 3
 9 הִיָּה חֶלֶק בְּלִתי נִפְרָד מִמִּצִּיאוֹת 4
 10 הַמְּאוֹר עֲצֻמוֹ, כְּמִשְׁלֵ שְׁמוֹ שֶׁל 5
 11 הָאֵדָם שֶׁאֵין לוֹ מִצִּיאוֹת מִשְׁלוֹ 6
 12 הַנּוֹפֶרֶת מִמִּצִּיאוֹתוֹ שֶׁל הָאֵדָם. 7
 13 וַיִּתִּירָה מִזֵּה, דְּעֲנִין הַשֵּׁם 8
 14 גּוֹפָא עֲצֻמוֹ הוּא בְּאִפְן 9
 15 שֶׁהוּא קָשׁוּר עִם בְּחִינַת 10
 16 הוּא וְלִכְן שֵׁנִיָּהּ נִזְכָּרִים כְּאַחַד, 11
 17 "הוּא וְשְׁמוֹ", וְעוֹד זֹאת, 12
 18 דְּשֵׁנִיָּהּ (הוּא וְשְׁמוֹ) הֵם 13
 19 בְּאִפְן דְּבִלְבָד³² ו"שְׁמוֹ" 14
 20 דְּבוּק כֹּל כֵּךְ ב"הוּא", הֵינּוּ 15
 21 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצֻמוֹ, עַד 16
 22 שְׁגַם "הוּא" וְגַם "שְׁמוֹ" הֵם 17
 23 בְּלִבְדוֹ, לְלֹא כֹל נְחִינַת מְקוֹם 18
 24 לְמִצִּיאוֹת נִוּסֶפֶת. וְאַחַר-כֵּן 19
 25 לְאַחַר שְׁעֵלָה בְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ- 20
 26 בְּרוּךְ-הוּא לְבְרוּא נִבְרָאִים 21
 27 וְעוֹלָמוֹת יִשְׁנֹו עֲנִין הָאֹר 22
 28 כו' 33 שְׁהוּא הַתְּפִשְׁטוֹת שֶׁל 23
 29 הָאֹר מִחוּץ לְמִקְוֵ הָאֹר, 24
 30 שְׁעֵל-זֵה אֲמָרוֹ³⁴ 25
 31 הַמְּקוּבָלִים דְּאֹר-אֵין-סוֹף 26
 32 הוּא שְׁלִימוֹתָא דְּכוּלָּא שְׁלִימוֹת הַכֹּל לְלֹא כֹל חִסְרוֹן, וְכִשְׁם שְׁיֵשׁ 27
 33 לֹו כַּח בְּבָלִי גְבוּל שְׁהִי הוּא "אֵין-סוֹף" בְּהִיּוֹתוֹ אֹר שֶׁל מְאוֹר (מְקוֹר 28
 34 אֹר) אֵינְסוֹפִי וְבִלְתִּי מוּגְבָל בֵּין יֵשׁ לֹו כַּח בְּגְבוּל, שְׁאֵם אֵי-אֲתָהּ 29
 35 אֲוִמְרָ כֵּן, אֲלָא טוֹעֵן שְׁכוּחוֹ הוּא רַק בְּבָלִי גְבוּל וְלֹא בְּגְבוּל אֲתָהּ מְחַסֵּר 30
 36 שְׁלִמוֹתוֹ (וְנִמְצָא שְׁאֵינֹו אֵין-סוֹף כִּי יֵשׁ בּוֹ חִסְרוֹן שֶׁאֵינֹו יִכוֹל לְהַגְבִּיל 31
 37 אֵת עֲצֻמוֹ בְּגְבוּל, וְכַמִּילָא כְּבַר אֵינֹו אֵין-סוֹף אִמִּיתִי וְאֵינֹו שְׁלִמוֹת הַכֹּל). 32
 38 וְאַחַר-כֵּן³⁵ לְאַחַר שֶׁהָאִיר אֹר אֵין סוֹפִי סִלְקַ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵת 33
 39 אֲוִרוֹ הַגְּדוּל עַל הַצֵּד כְּמִבּוּאֵר שֶׁזֶה יִיחּוּדוֹ שֶׁל הַצִּמְצוּם הָרֵאשׁוֹן שֶׁהִיָּה 34
 40 בְּדֶרֶךְ סִילוּק, הֵינּוּ צִמְצוּם וְהַסְתֵּר גְּדוֹל בִּיּוֹתֵר וְלֹא רַק מִיעוּט הָאֹר בְּמִידָה 35
 41 מְסוּיִמַת וְנִמְשָׁף קוֹ אֲחָד קָצֵר, לְאַחַר הַצִּמְצוּם שְׁגַרְם לְהַתְעַלְמוֹת 36
 42 מוּחַלְטַת שֶׁל הָאֹר, חֲזוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְהָאִיר אֹר מוּעוֹט דַּק כְּקוֹ כו', 37

ביאור בדרך אפשר

שמזזה מאור הקו נְתִהָה כָּל סֵדֵר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שְׁבוּ הָאֹר הָאֲלוּקִי
 יוֹרֵד וּמֵתְעַלֵּם בְּצוּרָה הִרְגִּיתִי. וְנִמְצָא, שְׁיִשְׁנֵם בְּתַהֲלִיךְ יִרֵדַת הָאֹר
 מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה כְּדִי לְהוֹוֹת עוֹלָמוֹת וְנִבְרָאִים מוּגְבָלִים כְּמָה צִמְצוּמִים
 שְׁכַל אֲחָד מֵהֶם גּוֹרֵם יִרֵדָה וְהַעֲלֵם נִוּסֶפֶת³³. בְּחִינַת הַקוֹ שְׁחֹר וְהָאִיר
 לְאַחַר הַצִּמְצוּם הָרֵאשׁוֹן, כְּאִמּוֹר,
 הוּא עֲנִין שֶׁל צִמְצוּם
 וְהַעֲלֵם, לְמִרוֹת שְׁמִדוּכָר בְּהָאֵת
 אֹר, כִּי הַקוֹ הוּא קוֹ קָצֵר
 הַפֶּף הַהִרְחָבָה שֶׁל הָאֹר אֵין
 סוֹף שֶׁהִיא הִרְחָבָה וְהַתְּפִשְׁטוֹת
 לְלֹא גְבוּל, "אֵין סוֹף", שְׁלִכְן
 הָרִי סוֹף סוֹף נְעִשָׂה בְּזֵה
 מְאוֹר הַקוֹ הַיּוֹרֵד בְּסִדֵּר
 הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת שֶׁל דְּרָגוֹת רְבוֹת
 עֲנִין הַגְּבוּל כְּפִעֵל בְּבִרְיָאֵת
 עוֹלָמוֹת וְנִבְרָאִים מוּגְבָלִים.
 וּבְדִקְוֹת יוֹתֵר, אֵין הַכּוּוֹנָה
 לְקוֹ שֶׁהָאִיר בְּאוֹר מְצוּמָצֵם אֲלָא
 הוּא כַּח הַגְּבוּל שְׁבָאֵין-
 סוֹף שְׁבַגְלָל הִיּוֹתוֹ שְׁלִמוֹת הַכֹּל
 אֵינֹו מוּגְבָל בְּהַגְדָּרָה שֶׁל בְּלִי
 גְבוּל בְּלִבְדוֹ אֲלָא יֵשׁ בּוֹ גַם אֵת
 הַכּוּחַ לְהַגְבִּיל (וְכַנֵּ"ל דְּאֹר-
 אֵין-סוֹף כְּשֵׁם שְׁיֵשׁ לֹו
 כַּח בְּבָלִי גְבוּל, כֵּן יֵשׁ לֹו
 כַּח בְּגְבוּל), וְלִמְעָלָה
 מְזֵה, הַמּוֹשֵׁג גְבוּל בְּצוּרָה עוֹד
 יוֹתֵר דִּקְוָה וְנִעֲלִית הוּא מֵה
 שְׁהִיָּה הוּא וְשְׁמוֹ בְּלִבְדוֹ
 "עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם" (כְּמוֹכֵן
 שֶׁל קוֹדֵם שֶׁהִרְצוּן לְבְרוּא
 עוֹלָמוֹת מוּגְבָלִים קִיבַל בִּיטוּי כְּלִשְׁהוֹ), שְׁגַם זֵה עֲצֵם הַעוֹבְדָה שְׁפִרַט
 ל"הוּא" יֵשׁ גַם אֵת "שְׁמוֹ" נְחָשֵׁב כְּבָר לְעֲנִין שֶׁל גְבוּל, יַחֲסִית לְבָלִי
 גְבוּל הָאִמִּיתִי שְׁהִרִי יֵשׁ כְּבָר בְּזֵה עֲנִין הַתֵּאֵר שֶׁל שֵׁם. וְלִמְעָלָה
 מְזֵה, קִיִּים מוֹשֵׁג שֶׁל גְבוּל בְּצוּרָה עוֹד יוֹתֵר דָּקָה וְעוֹד יוֹתֵר נִעֲלִית וְהוּא
 שְׁרָשׁ וּמְקוֹר הַגְּבוּל, עֲצֵם הַיְכוּלַת לְהַגְבִּיל וְלִכְן מִבְּחִינַת הַגְּבוּל
 כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּתַכְלִית הַדִּקְוֹת, וְעַד לְשִׁרְשׁ וּמְקוֹר הַגְּבוּל,
 נִמְשָׁף אַחַר-כֵּן כָּל סֵדֵר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת הָעוֹלָם.
 וּבְזֵה יוֹבֵן הַטַּעַם הַפְּנִימִי לִכְן מֵה שְׁבִעַת יְצִיאַת מְצָרִים הִיָּה
 הַגְּלוּי הִכִּי נִעְלָה דְּנִגְלָה עֲלֵיהֶם מְלִיךְ הַמְּלָכִים הַקְּב"ה
 כְּבָכוֹדוֹ וּבְעֲצֻמוֹ, כְּמִבּוּאֵר לְעֵיל כִּי כְּדִי שְׁהִיָּה בְּסוֹפּוֹ שֶׁל דְּבַר עֲנִין
 הַגְּאֻלָּה בְּפִשְׁטוֹת כְּפּוּעַל-מִמֶּשׁ, בְּתוֹךְ גִּדְרֵי הַמִּצִּיאוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה,

(31) ראה ד"ה אנכי תרס"ט. ספר הערכים-חב"ד כרך ב' ע' תעו. וש"נ. (32) ראה בכ"ז גם ספר הערכים-חב"ד כרך ד' ע' תסו ואילך. תעג ואילך. וש"נ. (33) ראה גם ד"ה באתי לגני שנה זו (תשמ"ה). (34) עבודת הקודש ח"א פ"ח. וראה גם אוה"ת ענינים ע' קנו. ספר הערכים-חב"ד כרך ג' ע' שפו. וש"נ. (35) ע"ח שם. וראה אוה"ת שם.

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות

ביאור בדרך אפשר

1 צריך להיות תחילה ענין יציאת מצרים בשרש ומקור דענין
 2 המצרים וגבולים, 'יציאה' מהתחלה הראשונית של מושג הגבול כפי
 3 שהוא באין-סוף "בתכלית הדקות" עד לשרש ומקור הכי נעלה
 4 באין-סוף עצמו, וזהו ענין נגלה עליהם "הקדוש-ברוך-הוא בכבודו
 5 ובעצמו" כו', היינו

ביאור בדרך אפשר

44 שהידידה והצמצומים הם בסדר והדרגה מלמעלה למטה
 45 כפי"ל, כך שהתחלת הצמצומים היא כמוכּן דק ונעלה ביותר ועד כדי כך
 46 שבאותן דרגות כוח הגבול איננו מקבל שום ביטוי ורק האין-סוף והבלי-גבול
 47 ניכר על-דרך-זה הוא גם ביציאה והעליה, שהיא בסדר
 48 והדרגה כך שבתחילה יוצאים
 49 מהמצרים הכי קשים והכי
 50 מגבילים ואחרי שלבים רבים
 51 ביציאה מגיעים ליציאה מוחלטת
 52 מכל מיצר וגבול.

6 ההמשכה מבחינה
 7 שלמעלה מהשרש ומקור
 8 המצרים הבלי-גבול המוחלט,
 9 לפני שיש נתינת מקום כלשהי
 10 לגבול ואפילו לפני שיש שורש

להיות ענין יציאת מצרים בשרש ומקור דענין המצרים
 וגבולים, עד לשרש ומקור הכי נעלה, וזהו ענין נגלה
 עליהם כו', היינו ההמשכה מבחינה שלמעלה מהשרש
 ומקור המצרים.

11 ומקור לענין הגבול ("מצרים").
 12 והנה כשם שבמצרים
 13 וגבולים שבסדר
 14 ההשתלשלות יש רבוי
 15 דרגות, כמבואר לעיל שעצם
 16 המושג גבול מתחיל הרבה לפני
 17 הבריאה בפועל, ואפילו הרבה
 18 לפני התגלות אור הקו. ולמעשה
 19 הוא נמשך מכך שבאין-סוף
 20 עצמו יש שורש ומקור לענין
 21 הגבול עד שנמשך
 22 למצרים בפשטות בעולם
 23 הנה וכמוכּן מאליו בין התחלת
 24 המושג גבול בשורשו ומקורו

והנה כשם שבמצרים וגבולים שבסדר ההשתלשלות
 יש רבוי דרגות, עד שנמשך למצרים בפשטות
 בעולם הנה, כן הוא בענין היציאה ממצרים, שהיציאה
 היא לאט לאט, מעט מעט אגרושנו³⁶, היינו שתחלה
 הוא היציאה מהדרגה הכי תחתונה שבמצרים, ואחר-
 כף מדרגה עליונה יותר, עד ליציאה מהדרגה הכי
 נעלית במצרים. ויש לומר שזהו גם מה שכתוב³⁷ אנכי
 ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה גם עליה, היינו שהעליה
 והיציאה ממצרים היא בדרגמת הידידה למצרים, דמנה
 מוכּן, שפּשם שהידידה והצמצומים הם בסדר והדרגה
 מלמעלה למטה כפי"ל, על-דרך-זה הוא גם ביציאה
 והעליה, שהיא בסדר והדרגה.

17 ג) והענין בעבודת האדם, דהנה פללות העבודה היא
 18 בסדר והדרגה מן הקל אל הכבד, דהעבודה
 19 בכלל היא באפן דסור מרע ואחר-כף ועשה טוב³⁸,
 20 ועל-דרך-זה בעבודת התפלה שבכל יום, דתחילת
 21 התפלה היא בענין ההודאה המורה על מדידה והגבלה,
 22 בתחלה מודה אני ואחר-כף הודו לה' קראו בשמו³⁹,
 23 ורק אחר-כף בסיום התפלה עולה האדם למעלה מעלה.

ג) והענין בעבודת האדם, דהנה פללות העבודה היא
 בסדר והדרגה מן הקל אל הכבד, דהעבודה
 בכלל היא באפן דסור מרע ואחר-כף ועשה טוב³⁸,
 ועל-דרך-זה בעבודת התפלה שבכל יום, דתחילת
 התפלה היא בענין ההודאה המורה על מדידה והגבלה,
 בתחלה מודה אני ואחר-כף הודו לה' קראו בשמו³⁹,
 ורק אחר-כף בסיום התפלה עולה האדם למעלה מעלה.

33 שלב אחר שלב היינו שתחלה שלב ראשון הוא היציאה מהדרגה
 34 הכי תחתונה שבמצרים, מיצרים והגבלות של מצרים בפשטות
 35 ואחר-כף מדרגה עליונה יותר שבה יש פחות הגבלות ומיצרים
 36 ולאחר שיוצאים מנחה משתחררים גם ממצרים והגבלות יותר 'דיקים', עד
 37 ליציאה מהדרגה הכי נעלית במצרים עד כדי כך שלא יישאר שום
 38 מיצר, אפילו המיצר הכי פחות מגביל.

מדידה והגבלה, שהיא הודאה משמעה שהאדם מציור עלול לסבור
 ולחוש אחרת מהאלוקות אלא שבכל זאת הוא מכניע את עצמו ומודה שהאמת
 היא עם הקב"ה וזו התחלת עבודת התפלה בתחלה מודה אני
 ואחר-כף הודו לה' קראו בשמו³⁹ שהם דרגות שונות בהודאה
 שהיא מצב של מדידה והגבלה, כאשר האדם כשלעצמו עדיין לא יצא מגדרי
 מציאותו ולא ביטל את עצמו לאלוקות בביטול מוחלט, ורק אחר-כף
 בסיום התפלה האדם כבר עבר ממצב של הודאה בלבד אלא עולה
 האדם למעלה מעלה כי לאחר ההתבוננות בעיני אלוקות בפסוקי
 דומרה, בברכות קריאת שמע ובקריאת שמע וכו' חל שינוי גדול במעמדו
 ומצבו של האדם וכעת היחס שלו לאלוקות איננו כהודאה למרות שבדעתו
 ובהרגשתו הוא סבור וחס אחרת אלא שההתבוננות גרמה לו שהוא עצמו יבין

39 ויש לומר שזהו גם מה שכתוב³⁷ בדברי הקדוש-ברוך-הוא ליעקב
 40 אבינו לפני הידידה למצרים אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה
 41 גם עליה, היינו שהעליה והיציאה ממצרים היא בדרגמת
 42 הידידה למצרים ולכן כשם שהקדוש-ברוך-הוא ("אנכי") מוריד את יעקב
 43 למצרים, כך הוא עצמו ("אנכי") מעלה אותו, דמנה מוכּן, שפּשם

מדידה והגבלה, שהיא הודאה משמעה שהאדם מציור עלול לסבור
 ולחוש אחרת מהאלוקות אלא שבכל זאת הוא מכניע את עצמו ומודה שהאמת
 היא עם הקב"ה וזו התחלת עבודת התפלה בתחלה מודה אני
 ואחר-כף הודו לה' קראו בשמו³⁹ שהם דרגות שונות בהודאה
 שהיא מצב של מדידה והגבלה, כאשר האדם כשלעצמו עדיין לא יצא מגדרי
 מציאותו ולא ביטל את עצמו לאלוקות בביטול מוחלט, ורק אחר-כף
 בסיום התפלה האדם כבר עבר ממצב של הודאה בלבד אלא עולה
 האדם למעלה מעלה כי לאחר ההתבוננות בעיני אלוקות בפסוקי
 דומרה, בברכות קריאת שמע ובקריאת שמע וכו' חל שינוי גדול במעמדו
 ומצבו של האדם וכעת היחס שלו לאלוקות איננו כהודאה למרות שבדעתו
 ובהרגשתו הוא סבור וחס אחרת אלא שההתבוננות גרמה לו שהוא עצמו יבין

(36) משפטים כג, ל. (37) ויגש מו, ד. (38) ראה תהלים לד, טו. לקו"ת אמור לג, ב. ובכ"מ. (39) דברי הימים א טז, ח.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וירגיש ענייני אלוקות ויתבטל לאלוקות באמת ויתעלה למעלה ממדידה
 2 והגבלה. וכמאמר רבותינו ז"ל⁴⁰ שְהָאָדָם לְפָנֵי הַתְּפִלָּה הוּא
 3 בְּבַחֲיִינָת נְשָׁמָה בְּאִפּוֹ⁴¹, שהיא דרגה נמוכה ביותר כמוכן מלשון הפסוק
 4 "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, כי במה נחשב הוא" כי זהו מצב
 5 שְנִשְׁמָתוֹ הִיא רַק בְּאִפּוֹ
 6 וְאִינְהָ בְּהַתְּפַשְׁטוֹת בְּכָל
 7 הַגּוּף (כִּינּוֹן שְׁזָה-עֲתָה²
 8 גֵּעוֹר מִשְׁנֵתוֹ⁴² ועדיין לא
 9 התפלל ולא עסק בעבודת ה' כך
 10 שלא גרם לנשמתו להתפשט
 11 ולהתבטא בכל הגוף),⁵
 12 וְהַתְּפִלָּה הִיא כְּמִשַׁל סֵלֶם
 13 מְצַב אֲרָצָה וְרֹאשׁוֹ מְגִיעַ
 14 הַשָּׁמַיְמָה⁴³, כשם שהסולם
 15 ניצב על הארץ אבל באמצעותו
 16 ניתן לעלות למעלה כך התפילה
 17 היא האמצעי שבו האדם הנמצא
 18 בדרגה רוחנית נחותה (אותה)
 19 מסמלת (הארץ) יכול להתעלות
 20 לדרגה גבוהה ביותר למעלה
 21 (אותה מסמלים השמים) ועליה
 22 זו היא עליה הדרגתית משלב
 23 לשלב דְכָמוֹ שְהִסְלֵם יֵשׁ
 24 בּוֹ ד' שְׁלִיבוֹת, כִּף
 25 הַתְּפִלָּה יֵשׁ בָּהּ ד'
 26 שְׁלִיבוֹת כְּלָלִיּוֹת, מְלֻמָּשָׁה
 27 עַד לְמַעְלָה⁴⁴ כפי שהולך
 28 ומפרט. דְהַתְּחַלְלָה הִיא
 29 בְּעִנְיַן הַהוֹדָאָה, הוֹדוּ
 30 לַה', וכאמור מצב של הודאה

31 כלבד הוא מצב נחות וְהִסְיוֹם וְשְׁלֻמוֹת של העלייה הוא בְּשְׁלִיבָה
 32 הַד', בְּתַפְלַת הָעֲמִידָה תְּפִילַת שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה שְׁהִיא כְּעִבְדָּא קָמִי
 33 מְרִיָּה⁴⁵ כעבד לפני אדוני, כלומר שהאדם התעלה עד כדי כך שהוא עומד
 34 לפני הקדוש-ברוך-הוא כביטול מוחלט, ללא כל תחושת ישות עצמית, כמו
 35 עבד שעומד לפני אדוני, ובתוך בין הבחינה התחתונה של הודאה לבחינה
 36 העליונה של תכלית הביטול יש שתי דרגות-ביניים פסוקי דזמרה וקריאת שמע
 37 וברכותיה וגם בכל אחת מארבעת הדרגות עצמן יש כמה דרגות כי כאמור
 38 העליה היא בצורה הדרגתית משלב לשלב. וְד' הַשְּׁלִיבוֹת הֵן כְּפִגְדָּה ד'
 39 הָעוֹלָמוֹת, אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יִצְרָה עֲשִׂיהָ⁴⁶, כי בתחילת עבודת
 40 התפילה האדם עדיין רואה את עצמו כמציאות 'יש' בדומה לעולם העשייה,
 41 אחר כך הוא מתבטל כמו הנבראים (הרוחניים) שבעולם היצירה, לאחר מכן

הוא דומה לנבראים שבעולם היצירה, ובתפילת העמידה הוא מגיע לביטול
 מוחלט כמו הביטול לאלוקות ששורר בעולם האצילות וּבְלִמּוּד הַתּוֹרָה
 (דְּאִסְתַּפְּל בְּאוֹרֵייתָא וּבְרֵא עֲלֵמָא⁴⁷ הקדוש-ברוך-הוא הסתכל
 בתורה וברא את העולם, היינו שהתורה היא היסוד לבריאת קיום העולם) הֵן
 ד' הַשְּׁלִיבוֹת דְּפִרְדָּ"ס,⁴⁶
 פִּשְׁט כנגד עולם העשייה רְמָזו
 כנגד עולם היצירה דְּרוּשׁ כנגד
 עולם הבריאה סוּד כנגד עולם
 האצילות.
 וְעִנְיַן הָעֲלִיָּה בְּד' הַשְּׁלִיבוֹת של סולם התפילה
 וכן גם בלימוד התורה היא
 בתחלה לעולם העֲשִׂיָּה,
 ואחר-כך למעלה מְזָה
 לעולם הַיִּצְרָה, ואחר-
 כֵּן לְמַעְלָה מְזָה לעולם
 הַבְּרִיאָה, ולמעלה מְזָה
 לעולם הָאֲצִילוֹת כאמור
 לעיל. וְעַל-זֶה כנגד העליות
 מעולם העשייה עד עולם
 האצילות אומרים⁴⁸ בברכות
 השחר נְשָׁמָה שְׁנַתָּה בִּי
 טְהוֹרָה הִיא אַתָּה בְּרִאתָה
 אַתָּה יִצְרָתָה אַתָּה נִפְחַתָּה
 בִּי, ושלוש הַבִּטּוּיִים
 נִפְחַתָּה יִצְרָתָה בְּרִאתָה
 הֵם כנגד עוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-
 יִצְרָה-עֲשִׂיָּה, וְעוֹלָם
 הָאֲצִילוֹת הוּא בְּחִינַת
 נְשָׁמָה שְׁנַתָּה בִּי, דְּכָל
 הַנּוֹתֵן בְּעִיַן יָפָה נּוֹתֵן⁴⁹, לגבי הנותן לחברו מתנה ויש ספק מה הייתה
 הנתנה אמרו חכמינו ז"ל שמן הסתם נתן גם את החלק שבספק כי "כל הנותן
 בעין יפה נותן", כך הנשמה שהקדוש-ברוך-הוא נתן לכל יהודי בעין יפה והיא
 נשמה מעולם האצילות ולא מעולמות נחותים מזה כִּי הוּא עוֹלָם הָאֲצִילוֹת
 הוּא עוֹלָם הָאֲחָדוּת שאין בו מציאות 'יש' שמהווה סתירה לאלוקות,
 כמבואר בחסידות שאמנם מבחינות מסוימות גם עולם האצילות נחשב
 "עולם" בדמיון מסויים לעולמות בריאה-יצירה-עשייה, בכל זאת הוא "אלוקות
 ממש" בדומה לבחינות שלמעלה מסדר השתלשלות העולמות. וְלְעוֹלָם זֶה
 עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, עולם האחדות היא שְׁלֻמוֹת הָעֲלִיָּה של האדם
 שְׁבִתְפִלָּה, שמתעלה עד כדי כך שגם תכלית הביטול לאלוקות כְּעִבְדָּא
 קָמִי מְרִיָּה כביטול העבד לפני אדוני, כמבואר לעיל.

42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82

(40) ברכות יד, א. (41) ישעי' ב, כב. וראה ברכות שם. שו"ע אדה"ז או"ח ספ"ט ס"ג. (42) ראה אוה"ת בראשית ח"ו תרכו, א ואילך. ובארוכה מאמר שלאח"ז ד"ה בכל דור ודור דיי"ג ניסן (לקמן ע' תסו ואילך). וש"נ. (43) ויצא כח, יב. וראה זוהר ח"א רסו, ב. ח"ג שו, ב. תקנ"ז תמ"ה. (44) ראה סה"מ תש"ח ע' 80. וש"נ. (45) ראה שבת יו"ד, א. (46) ראה פרי עץ חיים שער התפלה פ"א. ובכ"מ. (47) זח"ב קסא, א"ב. (48) ברכות השחר (מברכות ס, ב. רמב"ם הל' תפלה פ"ז ה"ג). (49) ב"ב נג, א.

ביאור בדרך אפשר

1 וְזֶהוּ כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשׁוֹן רַבִּים, וְכֵן בָּאנוּ לַמַּעֲנֶה
2 לְשֵׁאלָה שְׁעֵלְתָּ בְּתַחֲלִיל הַמַּאֲמָר מְדוּעַ נֹאמַר "כִּימֵי צֵאתְךָ" בְּלִשׁוֹן רַבִּים וְהִי
3 יֵצְאוּ בַיּוֹם אֶחָד וּבִכְתָב אַחַת? דְּתַחֲלִיל הַיְצִיאָה הִיְתָה בְּזִמְנָן יְצִיאַת
4 מִצְרַיִם בְּפִשְׁטוּת, וּמֵאֲזוּ יוֹצְאִים מִמִּצְרַיִם תְּמִיד בְּכָל זִמְנָן וּבְכָל

5 מְקוֹם, כִּךְ שֶׁאֵינָם יֹצְאֵת בְּנֵי

6 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הַגְּשֵׁמִית בְּפוּעַל

7 הַיִּיתָה בַּיּוֹם אֶחָד אֲבָל לִפִּי

8 הַמְּשֻׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל הַדְּרִיבִים

9 יְצִיאַת מִצְרַיִם הוֹלֶכֶת וְנִמְשַׁכֶּת

10 תְּמִיד, הִיְיָנוּ שֶׁמִּמְשֻׁכִּים לְצֵאת

11 מִכָּל הַדְּרָגוֹת דְּמִצְרַיִם,

12 וְעַד שְׁלֵעֲתִיד-לְבָא תִּהְיֶה

13 הַיְצִיאָה הַכִּי נְעֻלִית כִּי אִז

14 יִהְיֶה בִּישׁוּל מֵלֵא וּמוֹחֶלֶט שֶׁל כָּל

15 הַמִּצְרַיִם וְכָל הַמְּדִידוֹת וְכָל

16 הַהַגְּבָלוֹת. וְזֶהוּ מָה שֶׁכְּתוּב

17 בְּסוּם הַפְּסוּק "כִּימֵי צֵאתְךָ

18 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" אֲרָאָנוּ

19 נִפְלְאוֹת, וּמִבְּאֵר בְּמְקוֹם

20 אַחֵר⁵⁰ בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת

21 הַפְּרוּשׁ בְּזֶה שְׁלֵעֲתִיד-

22 לְבָא יִהְיוּ נִפְלְאוֹת אֲפִילוּ

23 לִפִּי עֲרָף הַנִּפְלְאוֹת

24 דִּיִּצְאֵת מִצְרַיִם וּמִשְׁמַעוֹת

25 הַדְּרִיבִים לְעֵינֵינוּ הִיא שֶׁהִיִּצְאָה

26 מֵהַמִּצְרַיִם וְהַהַגְּבָלוֹת שֶׁתִּהְיֶה

27 לְעֵתִיד לְבֹא תִּהְיֶה נְעֻלִית יוֹתֵר

28 מֵהִיִּצְאָה שֶׁהִיִּתָּה בְּעַת יְצִיאַת

29 מִצְרַיִם, כִּי בְּעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם

30 הִיִּתָּה רֶק הַתַּחֲלָה שֶׁל הַיְצִיאָה

31 וְאִילוּ לְעֵתִיד לְבֹא הַיְצִיאָה תִּהְיֶה

32 בְּתַחֲלִיל הַשְּׁלֵמוֹת עַד לְבִישׁוּל

33 מֵלֵא שֶׁל כָּל הַמְּדִידוֹת וְכָל

34 הַהַגְּבָלוֹת.

35 (ד) וְהִנֵּה אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁵¹ עַל הַפְּסוּק לְמַעַן תִּזְכֹּר אֵת

36 יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהִבְיֵא

37 לְיָמוֹת הַמְּשִׁיחַ, כַּדְּבָרֵי הַמְּשֻׁנָּה (שְׁאוּמְרִים גַּם בְּנוֹסַח הַהַגְּדָה שֶׁל פֶּסֶח)

38 שֶׁלְדַעַת בֶּן זוּמָא הַפְּסוּק נִדְרָשׁ: "יְמֵי חַיֶּיךָ הַיָּמִים, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהִבְיֵא (לְרַבּוֹת)

39 הַלִּילוֹת) (שֵׁשׁ לְהַזְכִּיר יְצִיאַת מִצְרַיִם לֹא רַק בַּיָּמִים אֲלֵא גַם בְּלִילוֹת); "וְחֻכְמִים

40 אוֹמְרִים: יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהִבְיֵא (לְרַבּוֹת) לְיָמוֹת הַמְּשִׁיחַ"

41 וְהִינֵנוּ דְגַם לְעֵתִיד לְבֹא בִימוֹת הַמְּשִׁיחַ יִזְכְּרוּ יְצִיאַת מִצְרַיִם.

42 וּמִדְּבַר בְּזֶה בְּמִאֲמָר הַנַּ"ל⁵², מִשְׁנַת תַּש"ח, שֶׁלְכַאוּרָה יֵשׁ מְקוֹם

ביאור בדרך אפשר

43 לַתְּמוּהָ: לָמָּה יִזְכְּרוּ יְצִיאַת מִצְרַיִם לְעֵתִיד-לְבָא, הֲרִי אִז יִהְיוּ
44 גְּלוּיִים שֶׁל אוֹרוֹת אֲלוֹקִיִּים רוֹחֵנִים נְעֻלִים וְנִפְלְאִים בְּמֵאֵד, וְעַד
45 שִׁיְהִיוּ נִפְלְאוֹת אֲפִילוּ בְּעֲרָף הַנִּפְלְאוֹת דִּיִּצְאֵת מִצְרַיִם
46 (כַּנַּ"ל), וְאִם כֵּן מֵהִי הַתּוֹעֵלָת אִז בְּהַזְכָּרַת יְצִיאַת מִצְרַיִם וְהִי

47 יִהְיוּ דְרִיבִים נִפְלְאִים לֹאִן

48 שִׁיעוּר?

49 וּמִבְּיֵא בְּמִאֲמָר⁵³ הַנוֹכַח

50 מִמְּדַרְשׁ תְּלִים⁵⁴

51 שֶׁהַגְּאֻלָּה מִמִּצְרַיִם

52 נִמְשְׁלָה לְגַר שֶׁהִיָּה אֲדָם

53 מְדֻלְקוּ וְהִיָּה כְּכַהֵן, וּלְפִי

54 פְּשׁוּטוֹ הַכוּוּנָה הִיא שֶׁהִיִּצְאָה

55 מִמִּצְרַיִם הִיִּתָּה גְּאוּלָּה שֶׁאֲחֵרִיה

56 הִיִּתָּה שׁוּב גְּלוֹת וְהַגְּאֻלָּה

57 הַעֲתִידָה נִמְשְׁלָה לְאוֹר

58 הַיּוֹם שֶׁאֵינֵנוּ כְּכַהֵן אֲלֵא

59 הוּא אוֹר תְּמִידִי כִּי זוֹ תִּהְיֶה

60 גְּאוּלָּה שֶׁאִין אַחֵרִיה גְּלוֹת.

61 וּמִבְּאֵר בְּזֶה⁵⁵, לִפִּי

62 הַמְּשֻׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל הַדְּרִיבִים

63 שֶׁאֵינָם אוֹר שֶׁמְדֻלְקִים אוֹתוֹ

64 וְהוּא כְּכַהֵן הוּא בְּרִגְוָה נִמּוּכָה

65 יוֹתֵר מֵאוֹר שֶׁאֵינֵנוּ נִכְכָּה, אֲבָל

66 מִצַּד שְׁנֵי מִבּוֹאֵר גַּם שֵׁשׁ

67 מְעֻלָּה וְיִתְרוֹן בְּאוֹר הַגֵּר

68 שֶׁיִּכּוֹלִים לְהַדְּלִיקוּ,

69 וְהַמְּדֻלְקִים הוּא הָאָדָם

70 לְעוֹמֵת אוֹר הַיּוֹם שֶׁמֵאִיר מִבְּלִי

71 כָּל פְּעוּלָה וּמֵאֲמָץ מִצַּד הָאָדָם.

72 וּבְאוֹר הַעֲנָנִים, דְּהִנֵּה

73 בִּיִּצְאֵת מִצְרַיִם הִיְתָה

74 הַעֲבוּדָה הַרוֹחוּנִית שֶׁל בְּנֵי

75 יִשְׂרָאֵל רֶק בְּכַחֲנִית

76 אֲתַפְּסִיא סְטְרָא אַחֲרָא,

77 כַּפִּיָּה שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר שֶׁאֵינֵנוּ צַד הַקְּדוּשָׁה

78 מִנְּגִיד לְקְדוּשָׁה וְכּוֹפִים אוֹתוֹ וּמֵאֲלָצִים אוֹתוֹ לְהַתְּבַטֵּל וְלֹא לְהַתְּנַגֵּד. וּכְמוֹ

79 בְּעֲנָנִים יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּפִשְׁטוּת, שֶׁהַמְּצִיאוֹת דְּמִצְרַיִם כְּגוֹרָם

80 הַשׁוֹלֵט בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַעֲנֶה אוֹתָם וּנְכַפֶּתָה אֲבָל לֹא נִתְּבַטְּלָה אֲלֵא

81 הַמְּשִׁיחָה לְהַתְּקִיִּים, דְּזֶהוּ מָה שֶׁכְּתוּב⁵⁶ בְּתוֹרָה שֶׁגַּם אַחֵר שְׁבַנֵי יִשְׂרָאֵל

82 יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, הִרִי כֹאשֵׁר הַמִּצְרַיִם רָאוּ כִּי בְּרַח הָעַם הֵם פִּתְחוּ בְּמִדְרָף

83 אַחֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי לְמִרוֹת הַכְּנִיעָה שֶׁל הַמִּצְרַיִם שֶׁנִּלְצוּ לְשַׁחֲרֵר אֵת בְּנֵי

84 יִשְׂרָאֵל עֲדִיין לֹא חָל בְּמִצְרַיִם שִׁנוּי עַד כִּדִּי כִּךְ שֶׁהִיְתָה עֲדִיין אֲפִשְׁרִיּוֹת

(50) ראה אוה"ת נ"ך למיכה שם (ע' תפז). ובכ"מ. (51) ברכות יב, סע"ב ואילך. נוסח ההגדה. (52) סה"מ תש"ח שם ע' 151 ואילך. (53) שם ע' 153. (54) לו, יו"ד. (55) שם ס"ע 164. וראה בכ"ז גם ספר הערכים-חב"ד כרך ג' ע' שמה. (56) בשלח יד, ה.

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁהַמְצִירִים יִרְדְּפוּ אַחֲרַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּכְנָסוּם חֲסֵי־שָׁלוֹם
 2 בַּחֲזוֹרָה בְּתַחֲוֹמֵי הַמִּצְרִים וּגְבוּלִים שׁוּ דַרְגָה קָלָה יַחֲסִית בְּשַׁעֲבוֹד,
 3 ואחר כך יוסיפו לשעבד אותם בצורה חמורה יותר עַד לְגַלוּת פְּשׁוּטוֹ.
 4 וְעַל־דֶּרֶךְ־זֶה הוּא גַם בְּעִבּוּדָה הַרוֹחֲנִית שְׁבַעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם
 5 הַיְתֵה הָעִבּוּדָה הַרוֹחֲנִית רַק
 6 בְּבַחֲנִיַת אֲתַפְּיָא הֵינּוּ 1
 7 שֶׁהַקְדוּשָׁה גְבֵרָה עַל הַסִּיטְרָא 2
 8 אַחֲרָא וְהֵייתָ כַפִּיָּה וּבִיטוּל 3
 9 וּכְנִיעָה שֶׁל הָרַע לְפִי שַׁעֲנָה אֲבַל 4
 10 לֹא חַל שִׁינוּי בְּמַצְבוֹ שֶׁל הָרַע 5
 11 כְּשֶׁלְעַצְמוֹ הוּא נוֹתֵר כַּפִּי שְׁהִיָּה. 6
 12 וְכַמְבָּאָר בַּתְּנַיָּא 57 הַטַּעַם 6
 13 מַה שְׁנֹאֲמַר בִּיצִיאַת 7
 14 מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם, 8
 15 דְּלִכְאֹרְהָ הוּא תְּמוּהָ כו', 9
 16 כַּפִּי שֶׁמִּמְשִׁיךְ רַבְּנוֹ הוֹקֵן בַּתְּנַיָּא 10
 17 שֶׁ: "לֵמָּה הֵייתָ כֹּזָאֲתָ?" 11
 18 כְּלוּמַר לְמָה בְּכָלל נִזְקָקוּ לְבִרוּחַ 12
 19 "וְכִי אֵילוֹ אִמְרוּ לְפִרְעָה לְשַׁלְּחַם 13
 20 חַפְּשֵׁי לְעוֹלָם לֹא הִיָּה מוֹכֵרָה 14
 21 לְשַׁלְּחַם?," אֱלָא עוֹנָה רַבְּנוֹ 15
 22 הוֹקֵן בַּתְּנַיָּא: מַפְּנֵי שְׁהָרַע 16
 23 שְׁבַנְפָּשׁוֹת יִשְׂרָאֵל עֲדִין 17
 24 הָיָה בְּתַקְפּוֹ כו', וְלִכְּן 18
 25 צָרִיף לְהֵיּוֹת עֲנִין שְׁל 19
 26 בְּרִיחָה מִהָרַע וּכְפִיָּה שֶׁל 20
 27 הָרַע שְׁלֹא יִתְגַבֵּר וַיִּתְגַּד. 21
 28 וְזֵהוּ גַם הַהִסְבֵּר מַה 22
 29 שְׁיִצְיִיאַת מִצְרַיִם הֵייתָה 23
 30 לְפָנֵי מַתָּן תּוֹרָה, הֵינּוּ 24
 31 שְׁהִדְלַקְתָּ גַר הַגְּאֻלָּה 25
 32 דְּמִצְרַיִם בְּסַגּוֹן חֲכָמֵינוּ ז"ל 26
 33 בְּמִשַׁל הָאִמּוֹר שֶׁהַגְּאֻלָּה 27
 34 מִמִּצְרַיִם דּוּמָה לְנֵר הַנְּדֻלַק בִּירֵי 28
 35 אֲדָם, כִּי הִדְלַקְתָּ הַיְתֵה בְּכַחוֹ 29
 36 שְׁל הָאָדָם הַמְּגַבֵּל שְׁעַדִּין לֹא קָבַל מִלְמַעְלָה שְׁלָא לְהִיּוֹת 30
 37 מְשׁוּעֵבֵר לְמִצְרַיִם וְלֹא לְהִיּוֹת נִתּוֹן בְּכַבְלֵי הַמִּדִּידוֹת וְהַהִגְבָּלוֹת שֶׁל הַיִּפְךָ 31
 38 הַקְדוּשָׁה, הַכּוּחַ שְׁבַתּוֹרָה, דְּאִין לָךְ בֵּין חוֹרִין אִמִּיתִי שְׁלֹא נִתּוֹן 32
 39 בַּהִגְבָּלוֹת שֶׁמִּקּוֹרֵן בְּהִיפְךָ הַקְדוּשָׁה אֱלָא מִי שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה 58. וְזֵהוּ 33
 40 עֲנִין הָעִבּוּדָה שֶׁמִּתְחַלְּלָה לְמַחֲרַת יְצִיאַת מִצְרַיִם וְהִיא הַהִכְנָה לְמַתָּן תּוֹרָה 34
 41 דְּסַפִּירַת הָעֵמֶר, יוֹם אַחַר יוֹם, לְעַבְדֵי דְרַגְאָ אַחַר דְּרַגְאָ בְּבִירוֹ 35
 42 וּכְפִיַת הַמְּדוּת כו' וְכַפִּי שְׁאוּמְרִים בְּנוֹסַח הַתְּפִילָה לְאַחַר סְפִירַת הָעוֹמֵר 36
 43 שְׁבַכֵּל יוֹם מִתְקַנֵּים פֵּרַט אֶחָד מְשַׁבַּע הַמִּידוֹת כַּפִּי שְׁכַל אַחַת כְּלוּלָה מְשַׁבַּע, 37
 44 הַחַל מ"חֲסֵד שְׁבַחֲסֵד" וְעַד "מְלַכּוֹת שְׁבַכְּמַלְכוֹת" בְּסֵךְ הַכֵּל מ"ט, כִּנְגַד מ"ט יְמֵי 38

ביאור בדרך אפשר

45 סְפִירַת הָעוֹמֵר. וְעַל־דֶּרֶךְ־זֶה הוּא בְּכָלְלוֹת יְמֵי יְצִיאַתְךָ מֵאֶרֶץ
 46 מִצְרַיִם, שְׁכַמּוֹר כּוֹוֹנַת הַפְּסוּק לְכָל הַשְּׁלֻכִים הַרְבִּים שְׁבִיצִיאַת מִצְרַיִם
 47 הַרוֹחֲנִית שֶׁתְּחַלְּלָתָה הִיא הַיְצִיאָה מִד' הַגְּלוּיֹת, וְהַיְצִיאָה בְּכָל יוֹם
 48 יוֹם הַבָּאָה בְּהַמְשַׁךְ אֵלֶיהָ, עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַיּוֹם דְּלַעֲתִיד
 49 כַּאֲשֶׁר תְּהִיָּה הַיְצִיאָה הַמְּלֵאָה
 50 וְהַמּוֹחַלְטֵת מִכָּל הַמִּצְרַיִם וְכָל
 51 הַהִגְבָּלוֹת, דְּבִמְשַׁף כָּל זְמַן
 52 זֶה עַד הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה
 53 הָעִבּוּדָה הִיא בְּבַחֲנִיַת
 54 אֲתַפְּיָא בְּלָבַד כִּי אִמְנָם
 55 הָאָדָם יוֹצֵא וּמְשַׁחֲרֵר
 56 מִהַהִגְבָּלוֹת שְׁבִאוֹת מִהִיפְךָ
 57 הַקְדוּשָׁה אֲבַל הָרַע כְּשֶׁלְעַצְמוֹ רַק
 58 נִכְפָּה וְעַדִּין נִשְׂאָר בְּתַקְפוֹ, כַּפִּי
 59 שְׁהִיָּה בִיצִיאַת מִצְרַיִם. אִמְנָם
 60 לְאִידֶךָ גִּיסָא, לְמִירוֹת
 61 הַחִיסוּרֵן בְּכַךְ שֶׁהָרַע לֹא תִּבְטַל
 62 לְחֻלוּטִיק וְלֹא חַל כּוֹ שִׁינוּי
 63 מִהוּתִי, מִצַּד שְׁנֵי יִשְׁנֵי עֲלוּי
 64 וַיִּתְרוֹן דְּוָקָא בְּעִבּוּדָה
 65 דְּאֲתַפְּיָא, שְׁהִיָּה בְּאִפְּן
 66 שְׁל דְּלוּג וּקְפִיצָה, כְּלוּמַר,
 67 אִמְנָם מְרוּבֵר בִּיצִיאָה הַדְּרַגְתִּית,
 68 שְׁלֵב אַחַר שְׁלֵב אֲבַל מִעַצֵּם
 69 מִהוּתָה, הַיְצִיאָה מִמִּצְרַיִם
 70 וְהַגְּבָלוֹת לְמַצַּב שֶׁל חִירוֹת הִיא
 71 עִבּוּדָה שֶׁל מַעְבֵּר קִיצוּנֵי מִמַּצַּב
 72 אַחַד לְשֵׁנֵי וְהֵינּוּ דְּנוֹסְף
 73 לְמָה שְׁנִתְבָּאָר לְעִיל
 74 שְׁהַיְצִיאָה מִמִּצְרַיִם הֵייתָה
 75 בְּאִפְּן שְׁל דְּלוּג וּקְפִיצָה
 76 לְהִיּוֹתָה שְׁלֹא בְּעֵרְךָ
 77 וְכַמּוֹר שֶׁהַמַּעְבֵּר מְשַׁעֲבֹד
 78 לְגֹאֻלָּה וּמִפִּילָה לְאוֹר גְּדוּל
 79 הוּא מַעְבֵּר מִמַּצַּב אַחַד לְמַצַּב
 80 אַחַר לְלֹא כֵּל יַחַס וְדַמְיוֹן בֵּין הַשְּׁנַיִם, הִנְּהָ עוֹד זֹאת, שְׁהַעֲבֹדָה
 81 דְּאֲתַפְּיָא עַצֵּם הָעִבּוּדָה שֶׁל הַתְּמוּדוֹת אֵל מוֹל הָרַע וְכַפִּיתוֹ וְהַכְּנַעְתּוֹ הִיא
 82 בְּבַחֲנִיַת דְּלוּג וּקְפִיצָה, כִּי בְּכַדִּי שְׁהִיָּה כִּי בָרַח הָעָם, כְּפִיַת
 83 הָרַע כו', אֵינּוּ מְסַפִּיק הָעִבּוּדָה בְּסִדְרָה וְהַדְּרָגָה, עִבּוּדָה בְּכַחֲנִית
 84 יִלְכּוּ מִחִיל אֶל חִיל שְׁאִמְנָם מְבַטָּאת הַתְּקִדְמוֹת וְהַתְּעֻלוֹת בְּלַתִּי פּוֹסְקָת
 85 מְדַרְגָה לְדַרְגָה אֲבַל הִיא בְּצוּרָה הַדְּרַגְתִּית, בְּהַלִּיכָה, וְלֹא בְּדִילוּג וּקְפִיצָה, אֱלָא
 86 צָרִיכָה לְהִיּוֹת הַיְצִיאָה בְּאִפְּן דְּלוּג וּקְפִיצָה, מְדַלְגַּ עַל
 87 הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת 60 וּמִתְגַּבֵּר עַל כָּל הַמְּכַשְׁלִים תּוֹךְ הַתְּרַחֲקוֹת
 88 מֵהֶם, הֵינּוּ עֲלִיָּה שְׁלֹא בְּעוֹרָךְ לְמַצַּב הַקּוֹדֵם וּכְפִשְׁטוֹת הָעֲנִין, דְּמַפְּיִין

ביאור בדרך אפשר

1 שְׂיֹדַע שְׁצַרְיָךְ לְבָרַח מִפְּנֵי הָרַע שְׁהָרִי הָרַע עֹדוּנו בְּתַקְפוֹ וְאִם לֹא
 2 יִבְרַח מִפְּנֵי הוּא עֲדִיין עֲלוּל לִפְגוּעַ בּוֹ, הָרִי הַבְּרִיחָה אֵינָה בְּבַחֲנֵינָת
 3 הַלִּיכָה בְּלִבְדּוֹ, אֲלֵא כְּבוֹרַח מִן הַסַּפְנָה (כְּמַבְאָר בַּמֶּאֱמָר⁶¹)
 4 וְהָרִי כֹאשֶׁר אָדָם נִמְצָא מוֹל סַכְנָה מוֹחֶשֶׁת הוּא לֹא מֵתְרַחֵק מֵהַמְקוֹם בְּהַלִּיכָה
 5 אֲלֵא בּוֹרַח בְּרִיצָה בְּמַהֲיֹוֹת רַבָּה,
 6 בְּדִלּוּג וּקְפִיצָה.
 7 וַיֵּשׁ לֹמֵר שְׁזָה נִרְמָז גַּם
 8 בְּעֵנִין מְדַלֵּג עַל הַהָרִים
 9 מְקַפֵּץ עַל הַגְּבְעוֹת,
 10 דְּהָרִים וּגְבְעוֹת כָּאֵן
 11 פְּרוּשׁוֹ עֵנִין בְּלִתֵי רְצוּי,
 12 כְּמַבְאָר בְּאַרְכָּה בְּדְרוּשֵׁי
 13 מֵאֲמָרֵי הַחֲסִידוֹת שֶׁל אֲדָמוֹר
 14 מֵהַר"ש⁶² (שְׁעֵנִינוּ) (שְׁעֵנִינוּ
 15 לְכַתְּחִלָּה אַרְיֵבֶעֶר⁶³ כִּפִּי
 16 פִּתְגָמוֹ הַמְפּוֹרָס שֶׁהֵפֵךְ הָיִיתָ
 17 סִימָן מֵאֲפִיין שְׁלוֹ: "הַעוֹלָם אוֹמֵר
 18 שֶׁאִם אֵי אִפְשֶׁר לִלְכֵת (וְלֵהֲתַגְבֵּר
 19 עַל מַכְשׁוֹל) בְּצוּרָה רִגְלִיָּה
 20 וַיִּשְׁרֶה, מִשְׁתַּמְשֵׁים בְּכּוֹחוֹת
 21 גְבוּהִים יוֹתֵר מֵעֲלוּי, וְאֵנִי אוֹמֵר
 22 שְׁצִירְךָ לִלְכֵת מִלְּכַתְּחִילָה
 23 מֵעֲלוּי") בְּעֵנִין הַמְשַׁמְעוֹת
 24 הַפְּנוּמִית שֶׁל הַפֶּסֶטוֹק סֵב דְּמָה
 25 לְךָ דוּדֵי לְצַבִּי אוֹ לְעַפֵּר
 26 הָאֵלִילִים עַל הָרִי בְּתַר⁶⁴,
 27 דְּהָרִי בְּתַר מִלְשׁוֹן חֲלִיקִים
 28 חֲתוּכִים וְנִפְרָדִים כְּמוֹ "בְּרִית בֵּין
 29 הַבְּתָרִים" הֵם טוּרֵי דְּפְרוּדָא,
 30 הַסְטְרָא-אַחֲרָא אֵינְנָה בְּטַלָּה לִגְבֵי
 31 קְדוּשַׁת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 32 וְ"מַחְשִׁיבִים עֲצָמָם לֵישׁ וְדָבַר
 33 בְּפִנֵי עֲצָמוֹ וְבוֹזָה מִפְּרִידִים אֵת
 34 עֲצָמָם מִקְדוּשָׁתוֹ שֶׁל מְקוֹם
 35 בְּרוּךְ-הוּא מֵאַחַר שֶׁאֵין בְּטָלִים לוֹ
 36 יִתְבָּרַךְ... וְלִכְן נִקְרָאִים טוּרֵי
 37 דְּפְרוּדָא (הָרִים שֶׁל פִּירוּן) בּוֹזֵה הַקְּדוּשׁ" (תְּנִיא פֶּרֶק כֵּב) שֶׁהוּא כֹאשֶׁר
 38 נִמְצָאִים בְּהָרִים אֵלֶּה הַמִּנְגָדִים לְקְדוּשָׁה זוֹהֵי בְּחִינַת הַיְרִידָה בְּיוֹתֵר,
 39 וְעַל-יְדֵי-זֶה עַל יְדֵי הַבְּרִיחָה מֵהָרִים אֵלֶּה נִעְשָׂה אַחַר כֵּן הָעֲלִיָּה
 40 בְּיוֹתֵר, וּכְמוֹ שְׁכַתּוּב⁶⁵ אַחֲרֵי-כֵן בְּרַח דוּדֵי וְדָמָה לְךָ לְצַבִּי
 41 אוֹ לְעַפֵּר הָאֵלִילִים עַל הָרִי בְּשָׁמַיִם, שֶׁהוּא לְעוֹמֵת "הָרִי בְּתַר"
 42 שִׁמְסָמִילִים אֵת הַיִּפְךָ הַקְּדוּשָׁה, "הָרִי בְּשָׁמַיִם" מִסְמָלִים עֵנִין נִעְלָה בְּיוֹתֵר

ביאור בדרך אפשר

43 בְּקְדוּשָׁה, וְהֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי הַיְרִידָה לְמִטָּה וְהַעֲבוּדָה בְּבַחֲנֵינָת
 44 אֲתַפְּסִיא, בְּאִים כְּסוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר לְעֲלִיָּה נִעְלִית יוֹתֵר, שְׁזָהוּ בְּחִינַת
 45 דְּלוּג וּקְפִיצָה שֶׁמִּשְׁמַעוּ עֲלֵיָּה שְׁאִינָה הַרְגִּיתִי אֲלֵא מֵעֵבֶר וְהַתְּעוּלוֹת שֶׁלֹּא
 46 בְּעָר, כְּמַבְאָר לְעִיל.
 47 (ה) וַיֵּשׁ לֹמֵר שְׁזָהוּ גַם
 48 כֵּן אֶחָד הַטְּעָמִים עַל מָה
 49 שֶׁמְבֹאֵר בְּחֲסִידוֹת שְׁבִשְׁבִיל
 50 נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה, הַמְּלָךְ
 51 מְבֹזֵז אֵת כָּל אוֹצְרוֹתָיו
 52 גַּם אוֹצְרוֹת כְּמוֹסִים וְגַנּוּזִים
 53 שֶׁבְּמִצַּב רִגְלֵי לֹא מִשְׁתַּמְשֵׁים
 54 בָּהֶם, וְכַמְבָּאָר בְּאַרְכָּה
 55 בְּדְרוּשֵׁי הַהַלּוּלָא יוֹם
 56 הַהִסְתַּלְקוֹת שֶׁל הַרְבֵּי הַרִּי"צ
 57 בִּיז"ד שֶׁבֶט תְּש"י (שֶׁהֵם מֵאֲמָרֵי
 58 חֲסִידוֹת דְּבּוּר הַמִּתְחִיל
 59 בְּאֵתִי לְגַנִּי⁶⁶), דְּבִשְׁבִיל
 60 נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה הַמְּלָךְ
 61 מְבֹזֵז כָּל אוֹצְרוֹתָיו, וְלֹא
 62 סָתֵם אוֹצְרוֹת אֲלֵא
 63 אוֹצְרוֹת כָּל כֵּן חֲשׁוּבִים
 64 וְנִעְלִים שְׁאֵינָם בְּעָרְךָ
 65 לְאוֹצְרוֹת סָתֵם, עַד
 66 לְאוֹצְרוֹת שְׁאֵצְרוּ אֲבוֹתָיו
 67 וְכוּ', וְגַם אוֹתָם הַמֶּלֶךְ מוֹצִיא
 68 וּמְבֹזֵז לְמַעַן הַנִּיצְחוֹן מִלְּחַמָּה.
 69 דְּעֵנִין הַבְּזוּבוֹ שֶׁל הַאוֹצְרוֹת
 70 הַכְּמוּסִים הוּא עַל-דֶּרֶךְ עֵנִין
 71 הַדְּלוּג וּקְפִיצָה, דְּלֹא
 72 כְּנִתְיָה רִגְלִיָּה כֹאשֶׁר הַמֶּלֶךְ
 73 נוֹתֵן מִשְׁלוֹ לְעַם וְלֹאנְשֵׁי הַצֶּבֶא
 74 בְּמִצַּב רִגְלֵי שְׁעֵנִיָּה
 75 כְּהַלִּיכָה בְּסִדְרָה וְהַדְּרָגָה
 76 וְאֵילוּ 'בּוֹכּוּ' הוּא צַעַד לֹא
 77 שְׁגָרְתִי וְלֹא רִגְלֵי שֶׁנִּעְשָׂה רַק
 78 בְּעַת מִלְּחָמָה, וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה
 79 הוּא בְּנִמְשָׁל לְמַעְלָה, שֶׁהִפְכָּה שְׁנִתָּן לְעִבּוּדָה דְּנִצְחוֹן
 80 הַמְּלַחְמָה שֶׁל הַקְּדוּשָׁה עַל הַסְטְרָא-אַחֲרָא הוּא בְּאִפְן שֶׁל בְּזוּבוֹ
 81 הַאוֹצְרוֹת כוּ', נִתְּנָת כּוֹחַ שֶׁלֹּא עַל דֶּרֶךְ הַרְגִּיל כִּי הַעֲבוּדָה דְּנִצְחוֹן
 82 הַמְּלַחְמָה הִיא גַּם כֵּן עַל-דֶּרֶךְ-זֶה, עֲבוּדָה שֶׁלֹּא לְפִי סֵדֵר וְהַדְּרָגָה
 83 שְׁהִיא כְּאִמּוֹר הַעֲבוּדָה שְׁבִבְחֵינָת אֲתַפְּסִיא, שֶׁהִיא בְּאִפְן שֶׁל
 84 דְּלוּג וּקְפִיצָה, וְלִכְן נִמְשָׁף עַל-דֶּרֶךְ-זֶה מְלַמְעָלָה גַּם כֵּן בְּאִפְן

(61) סה"מ תש"ח שם ע' 167. (62) ד"ה נחמו תרכ"ו. וראה גם ד"ה נחמו עת"ר. (63) ראה אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ כרך א' ע' תריו. (64) שה"ש ב, יז. (65) שם ה, יד. (66) ה'ש"ית פרק יא. וראה גם תו"ח שמות שכב, ב ואילך. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

43 הַטְּמָאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ, כאשר לא זו בלבד שתהיה כפייה של הרע
 44 אלא הרע יתהפך מרע לטוב וּבְמִלָּא יְהִיָּה אֲזִי וְאֶהְבֶּתְךָ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ
 45 בְּכָל לְבָבְךָ בְּשֵׁנֶי יְצָרֶיךָ¹⁹ וגם היצר הרע יתהפך לטוב וגם הוא יאהב
 46 את ה' וּבְאִפֶּן דְּבָכַל מְאֹדָּךְ, "מאד" במשמעות של בלי גבול, למעלה
 47 ממדידה והגבלה כִּי גַם אֲזִי

48 לעתיד לבוא, למרות שהרע
 49 יתהפך לטוב גמור עדיין
 50 צָרִיכִים לְהַמְעֵלָה
 51 שְׂבָדְלוּג וְהַתְּלַהֲבוֹת
 52 (קֵאָף הַטְּאֵשׁ) שְׂבַעֲבוֹדֹת
 53 אֲתַפְּיָא, כי לאחר שהרע
 54 נהפך לטוב ואין התנגדות של
 55 הסיטרא-אחרא מוכן
 56 שהתלהבות דועכת (על דרך
 57 האמור לעיל שדווקא כאשר יש
 58 מלחמה אזי מתעורר הרצון לנצח
 59 ולמען הניצחון עושים הכל,
 60 כולל "בזכו האצרות") וְלִכְן
 61 צָרִיכָה לְהִיּוֹת גַּם לַעֲתִיד
 62 לבוא, בימות המשיח זְכִירֹת
 63 יְצִיאַת מִצְרַיִם, זְכִירָה
 64 המחויבת ופועלת את פעולתה
 65 על-פי תורת אַמֶּת וְתוֹרַת
 66 חַיִּים, הוֹרָאָה בְּחַיִּים⁷¹.
 67 וְעוֹד זֹאת, יש להוסיף הסבר
 68 לחשיבות של הזכרת יציאת
 69 מצרים לעתיד לבוא, לימות
 70 המשיח - על פי המובא לעיל
 71 שיציאת מצרים דומה לנו
 72 שנדלק בידי אדם והגאולה
 73 לעתיד לבוא דומה לאור השמש:
 74 דְּהִנֵּה אֹרֶךְ הַשָּׁמֶשׁ הוּא
 75 מַעֲשֵׂה יְדֵי הַקֹּבֵ"ה, כְּמוֹ
 76 שְׂפָתוֹב⁷² בּמְפֹרֵשׁ בְּתוֹרָה
 77 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֵת שְׁנֵי
 78 הַמְּאֹרוֹת הַגְּדוֹלִים גּוֹ'

79 לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, מֵה־שְׁאִינ־כֶּן אֹרֶךְ הַיָּם הוּא מַעֲשֵׂה יְדֵי
 80 אָדָם, וַיֵּשׁ מַעֲלָה יִתְרוֹן מִיּוֹחַד בְּמַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב⁷³
 81 לְמַעֲשֵׂה יְדֵי תַכְסָּף, איוב מתחנן אל הקדוש-ברוך-הוא ומבקש ממנו
 82 שיפנה אליו כיוון שהוא מעשי ידיו והקדוש-ברוך-הוא אוהב וחומד את מעשיו
 83 ואמרו על פסוק זה במדרש שְׂהַקְבֵ"ה מְתַאָּה וּנְכַסָּף לְמַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל
 84 צְדִיקִים דְּוָקָא⁷⁴. וְעַל-דִּרְרָהּ וְאֵת רוּחַ

שֶׁל דְּלוּג וּקְפִיצָה כַּמְבוּאָר בְּחִסְדוֹת
 שֶׁהַמְּשִׁכָה וְהַהֲשַׁפְעָה מִלְּמַעְלָה הִיא בְּהַתָּאֵם לְעַבּוֹדַת הָאָדָם שְׂגוּרַמַּת
 וּמְמַשִּׁיכָה אוֹתָהּ וְכּוֹדֵי לְהַמְשִׁיךְ מִלְּמַעְלָה הַמְּשִׁכָה שְׁלֵא לְפִי מְדִידָה וְהַגְּבִלָה
 ("בְּזִכּוֹ הַאֲצֻרוֹת") דְּרוּשָׁה עַבּוּדָה מְסוּג זֶה ("אֲתַכְפִּיא" בְּדֶרֶךְ "דְּלוּג
 וּקְפִיצָה"). וְזֶהוּ גַם כֵּן מֵה
 שְׁנֵתִינַת הָאֲצֻרוֹת הִיא
 לְאֲנָשֵׁי הַחֵיִל, וְאֲדַרְבָּה,
 הָעֶקֶר בְּנִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה
 הֵם אֲנָשֵׁי הַחֵיִל, וְהַנִּיצְחוֹן
 מוּשָׁג בְּעִיקָר בּוֹכּוּתָם שֶׁל
 הַלּוֹחָמִים בְּשֹׁטָה כִּי אֲנָשֵׁי
 הַחֵיִל בְּנַמְשָׁל הֵם
 הַמּוֹצִיאִים לְפַעַל אֵת
 הַהֲלָכָה שְׂפָתוֹרָה,
 וּבְהֲלָכָה גּוּפָא עֲצֻמָּה, הֵם
 לוֹמְדִים אֵת הַהֲלָכָה בְּאִפֶּן
 דְּגְדוּל לְמוֹד שְׂמִיבִיא לְיָדֵי
 מַעֲשֵׂה⁶⁷, אֲשֶׁר הַמַּעֲשֵׂה
 הוּא הָעֶקֶר⁶⁸ בִּיחַס לְלִימוּד,
 וּבְנוֹסֵף לְכֹן מַעֲשֵׂה גַם
 מְלִשׁוֹן כְּפִיָּה (כְּמוֹ)
 מַעֲשִׂין עַל הַצְּדָקָה
 שְׂפָרוּשׁוֹ כּוֹפִין עַל
 הַצְּדָקָה⁶⁹, שֶׁהוּא בְּאִפֶּן
 שֶׁל דְּלוּג וּקְפִיצָה, כַּמְבוּאָר
 לְעִיל בְּאֵרִיכוֹת שְׂכַפִּיָּה
 ("אֲתַכְפִּיא") הִיא עַבּוּדָה שֶׁל
 דִּילוּג שְׁלֵא לְפִי סֵדֵר וְהַדְּרָגָה
 שְׁלִכְן נוֹתְנִים לְהֵם לְאוֹשֵׁי
 הַחֵיִל מִקִּיַּיִם הַהֲלָכוֹת דְּוָקָא
 אֵת הָאֲצֻרוֹת וְלֵא בְּדֶרֶךְ
 נִתְיָנָה רְגִילָה אֵלָּא בְּדֶרֶךְ "בְּזִכּוֹ"
 שֶׁאֵף הוּא לְמַעְלָה מִמְּדִידָה
 וְהַגְּבִלָה שְׂעֻנִּינָם גַּם כֵּן
 דְּלוּג וּקְפִיצָה.
 (1) וְזֶהוּ הַטַּעַם עַל מֵה
 שְׂמִזְפִּירִין יְצִיאַת מִצְרַיִם לְעַתִּיד-לְבֹא, וְהַמְעַנָּה לְשֵׁאלָה הָאֲמוּרָה
 לְעִיל לְשֵׁם מֵה יִזְכִּירוּ יְצִיאַת מִצְרַיִם לְעַתִּיד לְבֹא כֹּאשֶׁר תְּהִיָּה גְּאוּלָּה נְעִלִית
 לְאִין שִׁיעוֹר בִּיחַס לְיְצִיאָה מִמִּצְרַיִם כִּי עֲנִיָּן יְצִיאַת מִצְרַיִם הִיא
 הָעַבּוּדָה בְּבַחֲחִינַת אֲתַכְפִּיא, דְּעַבּוּדָה זֹו הִיא מִתּוֹף הַתְּלַהֲבוֹת
 (א קֵאָף הַטְּאֵשׁ) וְרִיצָה וְלֵא הִלִּיכָה רְגִילָה וּקְפִיצָה וְדִילוּג, וְלִכְן
 מְזַכֵּרִין אוֹתָהּ גַּם בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שְׂיִתְקַנֵּם הִיעוּד⁷⁰ וְאֵת רוּחַ

(67) קדושין מ, ב. (68) אבות פ"א מ"ז. (69) ראה בית יוסף לטור י"ד סרמ"ח. סה"מ תרע"ח ע' קכא. תרצ"ט ע' 191. ובכ"מ. (70) זכרי"ג, ב. (71) ראה זח"ג נג, ב. ועוד. (72) בראשית א, טז. (73) איוב יד, טו. (74) ראה ויקר"פ ל, ג. לקו"ש ח"ט ע' 159.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

29	מעלתה של העבודה בבחינת "אתכפיא" לפיכך יזכירוה גם לעתיד	1	ל'מעשיהם של צדיקים", היינו עבודת ה' שמתבצעת על ידי בני אדם למטה
30	לבוא.	2	הוא גם פן ענין עבודת האדם בכלל (פמבאר בהמשך
31	ז) וזהו כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, שכל	3	המאמר ⁷⁵), שפשם שהגר יש בו ג' ענינים, שמן ופתילה
32	הימים מיציאת מצרים עד אותו הזמן דלעתיד הם מי	4	ואור (ובמקום אחר ⁷⁶ מבאר שיש גם הפלי המחזיק את
33	צאתך מארץ מצרים, כי	5	השמן ופתילה*) על-
34	אמנם היציאה בפועל הייתה	6	דרר-זה הוא גם בעבודת
35	ביום אחד אבל בעבודת ה'	7	האדם בחלקי הגוף
36	הרוחנית היא עבודה מתמשכת	8	והנשמה של כל אחד
37	שמעולם לא נפסקה ותמשיך עד	9	ואחד מישראל, שיש בו
38	הגאולה השלימה ולכן	10	ג' הענינים דשמן
39	היציאה ממצרים	11	ופתילה ואור (פמבאר
40	בפשטות פועלת	12	בארכה שם במאמר הנזכר
41	ומשפיעה על העבודה	13	משנת תש"ח), ובענין המעלה
42	במשך זמן זה, לאורך כל	14	והיתרון המיוחד של עבודת
43	השנים והינו, שהן בבחינת	15	האדם, אשר הוא דוקא
44	זמן תהיה העבודה תמיד	16	מדליק את הגר והוא זה
45	באפן של ימי צאתך, שכל	17	שגורם את האור, יש בזה
46	הימים יהיו ימים של יציאה	18	העלוי הנ"ל דלמעשה
47	שלא בערך לעומת המצב	19	ידיך תכסף ⁷⁸ .
48	הקודם, יציאה משעבוד	20	ומטעם זה יזכירו גאלת
49	לגאלה ומאפלה לאור	21	מצרים גם לעתיד לבוא,
50	גדול, והן בבחינת מקום	22	כי גאלת מצרים ענינה
51	יהיו מסעות לשון רבים,	23	הוא עבודת האדם במשך
52	כי מסע היציאה ממצרים ממשיך	24	כל הימים מימי היציאה
53	בכל מקום שבני ישראל מגיעים	25	ממצרים, דמכין
		26	שעבודה זו יש בה
		27	המעלה דלמעשה ידיך
		28	תכסף כמבואר לעיל גודל

(* הטעם שהובא במאמר גם ענין זה (הפלי) אף שלא הובא במאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר — הוא בהתאם להמבאר פאן בענין מעלת עבודת האדם, אשר למעשה ידיך תכסף, דאחד הפרושים בזה הוא, שעל-ידי עבודת האדם (מעשה ידיך) נעשה, כביכול, הענין ד"תכסף" למעלה לעוד עבודה, דענין זה מדגש בכלי דוקא, שהרי הפלי אינו רק מקום שבו נמצא האור אלא הוא הממשיך את האור⁷⁷.

ביאור בדרך אפשר

54

55 (* הטעם שהובא במאמר גם ענין זה (הפלי) אף שלא הובא במאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר ושם נזכרו רק שלושת המרכיבים האחרים שהם השמן, הפתילה והאור — הוא בהתאם להמבאר פאן במאמר זה בענין מעלת עבודת האדם, אשר למעשה ידיך תכסף (הקדוש-ברוך-הוא מתאוה וכוסף במיוחד לעבודתם של בני ישראל) דאחד הפרושים בזה הוא, שעל-ידי עבודת האדם (מעשה ידיך) נעשה, כביכול, הענין ד"תכסף" למעלה לעוד עבודה, היינו שעבודה אחת מעוררת למעלה, כביכול, רצון לעבודה נוספת דענין זה מדגש בכלי דוקא, שהרי הפלי אינו רק מקום שבו נמצא האור אלא הוא הממשיך את האור וגורם את ההתגלות שלו⁷⁷.

ובכ"מ. 75) שם ס"ע 164 ואילך. וראה ספר הערכים-חב"ד שם ע' שמט ואילך. 76) ראה גם שערי אורה שער החנוכה לה, א. ד"ה כי נר מצוה תרנ"ג. 77) משיחת אחרון של פסח שנה זו סעיף ט (התוועדויות תשמ"ה ח"ג ע' 1804). 78) וראה ד"ה בכל דור ודור ד"ג ניסן שנה זו (לקמן ע' תסח ואילך).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אליו עד לגאֹלה העֵתידה. והעֵבֹדָה היא באִפְּן שֶׁל דְּלוּג
2 וּקְפִיצָה, יְצִיאָה מִמְצָרִים, חֲרוֹת וּגְאֹלָה וְאוֹר גְּדוֹל כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ
3 לְעוֹמֵת אוֹר הַנֵּר, וְכִשְׁם שְׁבַמְסֻעוֹת בְּיִצְיָאת מְצָרִים בְּפִשְׁטוֹת
4 הַגִּיעוּ בְּסוֹף הַמְסֻעוֹת לְאַרְץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁעַל

5 יְרֵדן יְרִיחוֹ, וְאֵלּו זָכו
6 הַיְתָה זֹה גְאֹלָה שְׁלֹמָה
7 שְׂאִין אַחֲרֶיהָ גְלוֹת⁷⁹,
8 עַל-דֶּרֶךְ-זֶה הוּא גַם
9 בְּמִסְעוֹת עֵתָה, הַנְּרוּדִים שֶׁל
10 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמְקוֹם לְמִקוֹם גַּם
11 בִּמְיֻנוּ דְתַכְלִית מַעֲשֵׂינוּ
12 וְעִבּוֹדֵתֵינוּ בְּמִשְׁף יָמִים
13 אֵלּוּ וּמִסְעוֹת אֵלּוּ הֵיא
14 לְבֹא אֶל הַשְּׁלָמוֹת
15 דְּעַל-יָדֵי⁸⁰. דְּעַל-יָדֵי
16 הַעֵבֹדָה בְּאִפְּן דְּיִצְיָאָה
17 מִמְצָרִים, בְּאִים סוֹף סוֹף
18 אֶל הָאוֹר גְּדוֹל דְּעַל-יָדֵי.
19 אֲלֹא שְׂאוֹר זֶה יֵשׁ בּוֹ

20 שִׁילּוּב שֶׁל שְׁתֵּי הַיְתָרוֹנוֹת, גַּם
21 מַעֲלוֹת כְּאוֹר גְּדוֹל הַדּוּמָה לְאוֹר
22 הַשֶּׁמֶשׁ, וּבְמִקְבִּיל גַּם מַעֲלָת
23 אוֹר הַנֵּר שְׁנֹדֶלֶק עַל-יָדֵי
24 אָדָם, הַמַּעֲלָה דְלִמְעֻשָׁה
25 יָדֵיךְ תִּכְסֶּף, וְזֶהוּ גַם עֲנִין
26 מַעֲשֵׂינוּ דְיִיקָא דִּיוֹק הַלְשׁוֹן
27 "מַעֲשֵׂינוּ וְעִבּוֹדֵתֵינוּ", מַעֲשָׂה
28 לְשׁוֹן בְּפִיָּה פְנ"ל.
29 וְעַל-יָדֵי-זֶה שְׁהַעֲבֹדָה
30 הֵיא לֹא רַק יִלְכוּ בְּאִפְּן
31 דְּמַחֲלֵל אֶל חֵיל, בְּבַחֲיִנַת
32 הַלִּיכָה שְׁמִשְׁמַעַה הַתְּקַדְמוֹת
33 הַדְּרוּגָתִית, אֲלֹא יִתֵּר עַל כֵּן
34 בְּאִפְּן שֶׁל דְּלוּג וּקְפִיצָה
35 לְמַעֲלָה מְסוּדָה וְהַדְּרוּגָה, בְּאִים
36 בְּקָרוֹב מִמָּשׁ אֶל הַקְּפִיצָה
37 וְהַדְּלוּג דְּעַל-יָדֵי, מִתּוֹף
38 רַעַשׁ וְהַתְּלַחֲבוֹת (אוֹן
39 שְׁטוּרְעָם וְסַעֲרָה) דְּיִצְיָאָה מִמִּצְרַיִם וּגְבוּלִים וְיִצְיָאָה מִמְצָרִים

וְהַעֲבֹדָה הֵיא בְּאִפְּן שֶׁל דְּלוּג וּקְפִיצָה, יְצִיאָה מִמְצָרִים,
חֲרוֹת וּגְאֹלָה וְאוֹר גְּדוֹל, וְכִשְׁם שְׁבַמְסֻעוֹת בְּיִצְיָאת
מְצָרִים בְּפִשְׁטוֹת הַגִּיעוּ בְּסוֹף הַמְסֻעוֹת לְאַרְץ טוֹבָה
וְרַחֲבָה שְׁעַל יְרֵדן יְרִיחוֹ, וְאֵלּו זָכו הַיְתָה זֹה גְאֹלָה שְׁלֹמָה
שְׂאִין אַחֲרֶיהָ גְלוֹת⁷⁹, עַל-דֶּרֶךְ-זֶה הוּא גַם בְּמִסְעוֹת
עֵתָה, דְתַכְלִית מַעֲשֵׂינוּ וְעִבּוֹדֵתֵינוּ בְּמִשְׁף יָמִים אֵלּוּ
וּמִסְעוֹת אֵלּוּ הֵיא לְבֹא אֶל הַשְּׁלָמוֹת דְּעַל-יָדֵי⁸⁰. דְּעַל-יָדֵי
הַעֲבֹדָה בְּאִפְּן דְּיִצְיָאָה מִמְצָרִים, בְּאִים סוֹף סוֹף אֶל
הָאוֹר גְּדוֹל דְּעַל-יָדֵי. אֲלֹא שְׂאוֹר זֶה יֵשׁ בּוֹ גַם מַעֲלַת
אוֹר הַנֵּר שְׁנֹדֶלֶק עַל-יָדֵי אָדָם, הַמַּעֲלָה דְלִמְעֻשָׁה יָדֵיךְ
תִּכְסֶּף, וְזֶהוּ גַם עֲנִין מַעֲשֵׂינוּ דְיִיקָא, מַעֲשָׂה לְשׁוֹן כְּפִיָּה
כְּנ"ל.

וְעַל-יָדֵי-זֶה שְׁהַעֲבֹדָה הֵיא לֹא רַק יִלְכוּ בְּאִפְּן דְּמַחֲלֵל
אֶל חֵיל, בְּבַחֲיִנַת הַלִּיכָה, אֲלֹא יִתֵּר עַל כֵּן
בְּאִפְּן שֶׁל דְּלוּג וּקְפִיצָה, בְּאִים בְּקָרוֹב מִמָּשׁ אֶל הַקְּפִיצָה
וְהַדְּלוּג דְּעַל-יָדֵי, מִתּוֹף רַעַשׁ וְהַתְּלַחֲבוֹת (אוֹן שְׁטוּרְעָם)
דְּיִצְיָאָה מִמִּצְרַיִם וּגְבוּלִים וְיִצְיָאָה מִמְצָרִים כְּפִשְׁטוֹ, וְכִשְׁם
וּקְפִיצָה מִלְּמַעֲלָה (מ'שְׁפָרִינְגִּט אַרְיִבְעָר), וּמְכִינִים
עֲצָמָם אֶל הַקְּפִיצָה לְתוֹף הָאֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה. וְכֵן
עֲנִינִים אֵלּוּ מְמַהֲרִים אֶת הַגְּאֹלָה דְּעַל-יָדֵי, דְּכִשְׁם שְׁהֵיא
בְּיִצְיָאת מְצָרִים כִּי בְּחַפְזוֹן יְצִאת מִמְצָרִים⁴, כְּמַבְאָר
בְּמַאמְרָם⁸¹ עֲנִין ג' הַדְּעוֹת (הַעֲנִינִים) שְׁבַחַפְזוֹן דְּיִצְיָאת
מְצָרִים, דְּהַטְעַם דְּחַפְזוֹן דְּיִשְׂרָאֵל הוּא כִּי בְּרַח הָעָם, כִּי
הָיָה בְּבַחֲיִנַת אַתְּכַפְיָא בְּלִבְד, הַנְּהָה מְזָה בְּאִים בְּחַפְזוֹן
וּבְמַהֲירוֹת אֶל הַגְּאֹלָה דְּעַל-יָדֵי שְׁהֵיא בְּאִפְּן דְּבִשׁוּבָה
וְנַחַת תַּוְשַׁעוֹן⁸², כִּי כְּבָר יִשְׁנָה הַמַּעֲלָה דְּחַפְזוֹן מִלְּפָנֵי-
זֶה⁸³, וּבְמַהֲרָה בְּיֻמֵינוּ מִמָּשׁ, בְּגְאֹלָה הַאֲמַתִּית וְהַשְּׁלָמָה
עַל-יָדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, בְּעִגְלָא דִּידָן.

וְהַשְּׁלָמָה עַל-יָדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, בְּעִגְלָא דִּידָן.

40 כְּפִשְׁטוֹ, וּקְפִיצָה מִלְּמַעֲלָה (מ'שְׁפָרִינְגִּט אַרְיִבְעָר), וּמְדַלְגִים
41 מַעֲלָ כָל הַמְכַשׁוּלִים וּמְכִינִים עֲצָמָם אֶל הַקְּפִיצָה לְתוֹף הָאֶרֶץ
42 טוֹבָה וְרַחֲבָה שֶׁהַכְּנִיסָה אֵלֶיהָ לֹא תֵהִיָּה הַדְּרוּגָתִית וּשְׁקֵטָה אֲלֹא בְּקִפְצָה
43 מִתּוֹךְ הַתְּלַחֲבוֹת.

44 וְכֵן עֲנִינִים אֵלּוּ מְמַהֲרִים
45 אֶת הַגְּאֹלָה דְּעַל-יָדֵי,
46 דְּכִשְׁם שְׁהֵיא בְּיִצְיָאת
47 מְצָרִים כִּי בְּחַפְזוֹן יְצִאת
48 מִמְצָרִים⁴, כְּמַבְאָר
49 בְּמַאמְרָם⁸¹ עֲנִין ג' הַדְּעוֹת
50 (הַעֲנִינִים) שְׁבַחַפְזוֹן
51 דְּיִצְיָאת מְצָרִים, דְּהַטְעַם
52 דְּחַפְזוֹן דְּיִשְׂרָאֵל הוּא כִּי
53 בְּרַח הָעָם, כִּי הָיָה
54 בְּבַחֲיִנַת אַתְּכַפְיָא בְּלִבְד,
55 כְּמַבְאוֹר בְּתַנְיָא שֶׁלֵּכֵן עַל
56 הַגְּאוּלָּה הַעֵתִידָה לְבֹא נֹאמַר
57 שֶׁלֹּא תֵהִיָּה בְּמוֹסָה כִּי בְּאוֹתוֹ
58 הַזְּמַן יִקְוִים הַיְעוֹד "אֵת רוּחַ
59 הַטּוֹמָאָה אַעֲבִיר מִן הָאֶרֶץ" וְכִיוֹן
60 שְׂאִין הַתְּנַגּוֹת לְקִדּוּשָׁה אִין
61 צוֹרֵךְ לְכַרוּחַ וּנִיתָן לְצַאת מִהַגְּלוּת
62 לְגְאוּלָּה לְלֹא רִצְיָה וְלֹא בְּחַפְזוֹן
63 אֲבֵל הַיְתָרוֹן שְׁבַחַפְזוֹן, כְּמַבְאוֹר
64 לְעִיל לְגַבֵּי הַמַּעֲלָה וְהַיְתָרוֹן
65 שְׁבַחַתְּכַפְיָא הַגְּוֹרֵמַת הַתְּלַחֲבוֹת
66 וְלַהֲטָאשׁ וּקְפִיצָה וְדִילּוּג, יֵהִיָּה
67 גַם לְעַתִּיד לְבֹא הַנְּהָה מְזָה
68 בְּאִים בְּחַפְזוֹן וּבְמַהֲירוֹת
69 אֶל הַגְּאֹלָה דְּעַל-יָדֵי
70 שְׁהֵיא כְּפּוֹעֵל בְּאִפְּן
71 דְּבִשׁוּבָה וְנַחַת
72 תַּוְשַׁעוֹן⁸², כִּי כְּבָר יִשְׁנָה
73 הַמַּעֲלָה דְּחַפְזוֹן מִלְּפָנֵי-
74 זֶה⁸³ אֲבֵל גַּם כִּי יֵשׁ אֵת
75 הַמַּעֲלוֹת שֶׁל עִבּוֹדַת הָאָדָם בְּדֶרֶךְ
76 "אַתְּכַפְיָא", וּבְמַהֲרָה בְּיֻמֵינוּ
77 מִמָּשׁ, בְּגְאֹלָה הַאֲמַתִּית
78 וְהַשְּׁלָמָה עַל-יָדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, בְּעִגְלָא דִּידָן.

(79) זח"ג רכא, א. וראה גם עירובין נד, א. שמו"ר רפ"ב. ועוד. (80) ראה תניא רפ"ז. (81) שם ע' 152 ואילך. (82) ואילך. (83) ישעי' ל, טו. (83) ראה המשך וככה תרל"ז בסופו.